

DE
VOMITIONE,

Ejusque Excessu Curando;

NEC NON

De Emeticis Medicamentis.

DE
PURGATIONE,

Ejusque Excessu Curando;

NEC NON

De Catharticis Medicamentis.

DE
VARIOLIS
ET
MORBILLIS.

AUTHORE

SAMUELE DWIGHT.

LONDINI;

Impensis BERNARDI LINTOT, Bibliopolæ
Londinensis. M. dcc. xxii.

WOMAN
OF THE
DEPARTMENT OF THE
NAVY

PURCHASE
OF THE
DEPARTMENT OF THE
NAVY

VARIOUS
RECORDS

THE
NAVY
DEPARTMENT
RECORDS

Lectori Benevolo S.

Candide Lector,

Scientiâ exquisitâ Judicio-
que acerrimo ei opus est,
qui ad Medicinæ Myste-
ria Animum attendit.

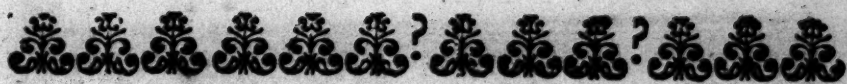
Hanc enim Artem excolenti, Cor-
poris Humani Partium situs, re-
cessus penitissimi, Humores eo-
rumque Meatus optimè cognos-
cendi sunt. Quid multa? Medici
est periti scire, quo tempore Hu-
mores è Sanguine sint eliciendi;
quando & quibus potissimùm mo-

vi *Ad Lectorem.*

dis Corpus vitiatum, debilitatum, attenuatum, sit reficiendum, sanandum, firmandum. Te igitur iterum atque iterum rogo & obtestor, nè hæc Opuscula de Vomitu, Purgatione, Variolis, & Morbillis Latinè scripta in Linguam vernaculam transferas. Nescis enim qualem inde Empirici, (tali Militiæ omninò impares & plerumque omnis Eruditionis expertes) ansam arripiant tractandi hæc Arma, non ad salutem, sed in perniciem multorum.

Tu Fruere & Vale.

DE
VOMITIONE,

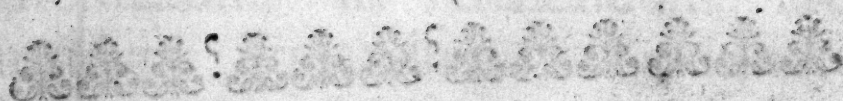
EJUSQUE

Excessu Curando;

NEC NON

De Emeticis Medicamentis.

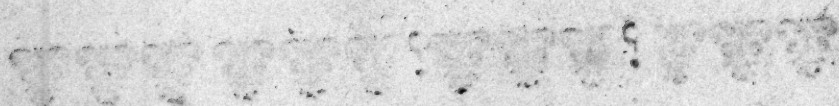
VOMITIONE,

ET

Excellis Cuiusdam;

RECIPIT

De Emeticis Medicamentis.

D E

VOMITIONE, &c.

Quando Intestina Dejectionibus se levant, quieti suæ confu-
lere videntur. Sed Ventri-
culus rem contrà quietem
suam agit, cùm vomat.

Cùmque ad vomendum non stimuletur,
pace verò quadam fruatur; perenni &
ferè insensibili Peristole munus suum obit.
Imò nihil turbatus, tam placidam ac
quasi mollem Contractionem Relaxatio-
nèmq̃ue exercet, ut vix omninò contrahi
& relaxari videatur.

Sed cùm sordibus suis se exonerare
conetur, turbæ in eo fiunt maximæ.
Spiritus enim, qui benè valentem Stoma-
chum

2 De VOMITIONE, &c.

chum levitèr stringebant, violentèr nunc eum contrahunt : Nec solùm hinc Alimenta ejiciuntur, sed & Fermentum id ipsum, ex quo maximè Vita pendet, & cui Cibos concoquere præcipuè datum est.

Antequàm Infans Utero Matris prodeat, Ventriculus nullius ferè est Usus : eò quòd, dum ibi moratur, totum Nutrimentum à Sanguine Materno capit. Postea verò hoc Membrum omnimodi Nutrimenti Domicilium, totiùsque Corporis Præsidium quoddam evadit.

Nulla ferè Pars vel Externa vel Interna Corporis gravi dolore torquetur, quin Stomachus naturalem suum motum exinde abrumpat, & in violentissimos spasmos incidat. Quis ignorat nauseare interdum homines, propter Ulcera Vulneraque gravia, Arthritidem, Tumoresve dolores acerbos creantes ? Aliis autem Renum, Coli, Jecoris, Præcordiorum, & Capitis dolores vomitum frequentèr movere ? In ore ferè his omnibus est, sese ad vomitum eò magis irritari, quò magis sibi dolores increbrescent. Tanquam omnia Membra, quæ Pace frui non possunt, bellum Stomacho denunciarent. Verumenimverò Ventriculus cæterarum Corporis Partium injurias non eo sustinet, quòd eæ bello quodam involutæ Pacem alteri denegent ;
sed

De VOMITIONE, &c. 3

fed quòd, ut antea submonui, Cura totius Corporis ita ad eum pertineat, ut cuivis Membro afflicto, quantum in sua potestate situm est, ferre velit.

Ea de causa certe Arteriae ad Stomachum pertinentes, suos Liquores copiosissime, cum opus est, effundunt; ut Membra dolore aliquo laborantia minus Pravis Humoribus divexentur. Namque, ut Ventriculus caeterarum Corporis Partium Princeps est, debet eas afflictas, quantum potest, Humores exhauriendo, relevare.

Dum Stomachus digerendis Alimentis operam dat, movet se deorsum. Vomitis verò Ventriculi motus fursum est. Contrariorum horum motuum duplex usus est: alter, ut in Intestina Alimenta digesta detrudat; alter, ut Indigesta & Humores prava ejiciat.

Dixi vel saltem significavi, plurimas esse Causas Vomendi remotissimas. Proximiores verò aliae sunt: Nempe Vitiati Humores qui è Sanguine in Stomachum proveniunt, Alimenta quae concoqui non possunt, & Vomitoria.

Sanguis & ejus Humores variis modis corrumpi possunt. Aer, in quo vivimus, & sine quo nè tantillum quidem vivere possumus, suo officio fungi nequit, dum ipse languidus (uti plerumque evenit, cum Pestis vel alia Epidemica Febris grassatur) fluentum Sanguineum nimis tor-

4 De VOMITIONE, &c.

pescere patitur: Et sic Sanguis corrumpatur necesse est. Vel corruptas Particulas Febricitantium per Poros Externos Corporis vel per Internos Pulmonum Stomachique Meatus imbibit: Et sic periculo objicitur. Vel Sanguis impurus reddi potest, si Cibi copiosius, quàm Natura ferre potest, Stomacho ingerantur. Tum enim Bibita & Comesta, quanquam suapte naturâ Sanguini & Ventriculo congruentia esse videantur, incongruentia protinùs evadunt: Unde fit ut ea Stomachus ejicere conetur. Nec solis his modis corrumpitur Sanguis, sed Luis Venereæ sædis exhalationibus, sed Cadaverum fætentium odore, sed Phthisicorum effluviis, & multis etiam aliis rancidi fœtidique odoris.

Cùm verò Sanguis Particulis putridis inquinatur, nullas ex iis intrâ sinum suum diu latere finit. Statim enim eas non paucas in Stomachum excernit: vicissimq; Is easdem (quarum impatiens est) per os egurgitat.

Nulla alia quidem ratio mihi adhuc occurrit, cur in Febribus Ventriculus sit tam sæpè nausæa gravis, nisi hæc, quam modò attuli: Nempe quòd Sanguis & Ventriculus (Ventriculus, inquam, cunctis penè Naturæ oneribus ferendis destinatus) totis viribus ad insalubres Humores, siqui sint, fugandos certatim utantur.

Aliquæ

De VOMITIONE, &c. 5

Aliquæ autem Vomendi causæ adhuc restant, valdè quidem difficiles explicatu.

Primò, cur ad vomendum pronæ sint Mulieres circiter tempus Conceptûs? Credo equidem tum sanè Naturam Utero consulentem in effingendo suppeditandòq; Humore, qui Primordialis dicitur, esse occupatam: Et Humorem istum, dum fluit refluitque, nonnunquam Corpori turbas movere. Nondum enim Utero assuetus est, vixque adhuc novit, quò sibi pergendum sit. Nec quidem Uterus satis assuevit operi suo, primis saltem diebus Conceptûs. Quas ob causas sæpè hic Humor refluit ab Utero, & in Laticem Sanguineum revertit. Cæteros autem Humores, si in Sanguinem redierint postquam ab eo separati fuerint, maximos Corporibus nostris ferre tumultus observare licet. Nam id rei præstant Urina, Fel aliq̃ue Humores, cum in Sanguinem redeunt. Idem igitur sentiendum est de hoc ipso Humore, de quo ago.

At, non modò Concupientes Mulieres, sed & Gravidæ sæpè nauseant: quanquam harum Uteri satis assueti videantur esse admissioni Humoris, Primordialis dicti destinatiq̃ Fœtui efformando. Nescio tamen quo modo, sed verisimiliter aut errore aut debilitate Naturæ, hæc Materia Prolifica aliquando præter Naturam redit in Sanguinem, & ab eo tendit ad

6 De Vomitione, &c.

Ventriculum. Tùmque Mulieres se languere, & onus ipsâ Prole gravius in Stomacho sustinere queruntur.

Scio equidem paucas esse Mulieres, quæ neque Conceptûs, neque Graviditatis tempore vomitant. Idque propterea accidit, quòd earum Uteri fortè stabiliiores sunt, quàm ut ab opere suo aberrant; quòdque Prolificus Humor nunquam, quicquid acciderit, à Matrice divertat.

Modò Te, Lector, monebam reditum Urinæ, Fellis, & aliorum Humorum in Sanguinem, causam esse Vomituum. Atq; ita probavi Primordiale Fœtus Humorem, cùm revertatur in Sanguinem, Mulieribus inferre nauseam; ut de his quidem Humoribus, qui non omninò Morbidi sunt, nihil ampliùs dicendum restet. Nam uno eodémque ferè modo Hi omnes Sanguinem & Ventriculum afficiunt, postquam in Sanguinem revertèrunt.

Sed fortasse Hi non ita magnas dare solent turbas, quantas dant Morbidi Corruptique Humores. Nam qui polluti sunt, graviora solent symptomata producere quàm ii, qui nullâ labe inficiuntur. Omnibus ferè notum est, quantam molestiam Variolarum Humor exhibet, reversus in Sanguinem Ægrotantis. Nec ignoramus, quanta Naturæ mala Morbilli inferre

De VOMITIONE, &c. 7

inferre solent capitula sua abscondentes. Nec non notæ sunt injuriæ Carbunculorum & Ecthymatum Februm intrò redeuntium. Quid dicam de Bubonis & Scrophulæ materiâ, quæ in Sanguinem remigravit, antequàm quod in eâ vitiosum est absumptum sit? Certè Putris Materia, quæ in prædictis Tumoribus esse solet, in Sanguinem regurgitans, non potest non excitare in eo summos tumultus. Quid referam Arthriticos Humores, semel in Poris depositos & in Torrentem Sanguinem iterùm receptos, quoquò eant, secum afferre perniciem? Podagrici atque Rheumatici Homines acres sentiunt Humores, nunc humeros, nunc genua, nunc digitos adire, doloremque secum deportare quacunque vagantur. Quid plures memorem? Omnes etenim reversi in Sanguinem maximas, inibi tempestates cient. Fieri tamen potest, ut Humores ità recepti haud semper ad Ventriculum ferantur, sed huc illuc diffundantur. Sæpè enim aut Cerebrum petunt, aut Pulmones, aliave Membra, Stomacho adhuc incolumi. Sin in Stomachum invehantur, tanto solent ei esse gravamini, ut horrendas inde Vomitiones exsuscitent.

Quò verò se Natura conturbata recipiat, nisi huc? Quò peritura fugiat, nisi ad hunc ipsum quasi Vitæ Fontem? Ubi suas sarcinas meliùs deponat, quàm in

8 De Vomitione, &c.

Ventriculi Glandulis, quas reclusas, imò nunquam non patentes, esse novit? Quæ cum satis jam antè probaverim, nihil ampliùs præter hoc in præsens adjiciam: nempe non modò Glandulis sed & Spiritibus plurimùm abundare Ventriculum. Certè iis exuberat, cum sit præcipuum Organum Præsidiumque Vitæ. Igitur haud mirum est, ægram Naturam ad Stomachum tanquam ad asylum confugere sæpiùs, quàm ad alia Membra. Id sanè potiùs mirandum est, Ipsam non ibi semper, at interdum hîc & aliquando illîc suis se sordibus levare. Quippe hoc Membrum, propter innumeras Arterias & Glandulas, maximè habile est ad Humores exinaniendos; & ob copiam Spirituum Animalium, valdè accommodum Morbidorum Humorù Evacuationi. Queis de rebus jam satis.

Indubitatè Spiritus cunctorum Animalium, ex Particulis Solidis & Fluidis, inter se concatenatis constant. Nec dubitandum est, quin inde fiat ut Stomachus nostrarum, quas remotæ Corporis Partes contraxerunt, facili quadam Sympathiâ particeps sit. Ratio hæc est cur Cephalalgia vomitum ciet, ut antea dixi. Cerebrum verò, Animi Sedes, alio modo excruciaripotest, quàm Spasmiss & acutis Doloribus. Propter Infortunia enim gravissima nobis accidentia, propter Hostis minas, propter multa

De VOMITIONE, &c. 9

multa Terribilia à nobis vi Phantasiæ excogitata vel realitèr visa (ut quidam Felis vel Bufonis aspectu terreri solent) Spiritus ejus in fugam quandam verti queunt. Et tunc propter idem, de quo modò egi, inter Spiritus Animales commercium (etsi vanis omninò ac falsis imaginibus angatur forsàn Animus) Venter non minùs quàm cerebrum laborat. Nec profectò, cum Spiritus fugari Apoplexiâ, Epilepsiâ, vel Terrore nobis pacto quovis incusso, videantur; ulla Naturæ suppetit alia Methodus quâ Sanguini opituletur, nisi ut Particulas aliquot ab universo ejus Latice eliciat. Itaq; cum prædictis Morbis vel Affectionibus turbetur, hoc facilè observare licet; quòd Stomachus, (ad id munus, cum opus sit, semper paratus) extravertendis è sinu suo Humoribus, Sanguineam statim Massam diminuere conetur.

Si Fluentum Sanguineum benè se habeat, alacritèr per Arterias Venasq; decurrere solet. Sed si propter Terrorem Animi vel prædictas Affectiones aliquantispèr ejus cursus reprimatur, & Stomachus stupefcens ab Officio Alimentorum concoquendorum desistat; ambo acidiora evadent, tam Alimenta quàm Sanguis. Et hinc Stomachus, in prædictis Morbis atque Angore Animi, vomendo se etiam atque etiam exercebit. Nam ab Initio
id

10 De VOMITIONE, &c.

id Negotii illi datum est, ut seipsum & Sanguinem salvum tueatur, quod antea plùs semel docui.

At præter eos Humores, qui incorrupti reversi sunt in Sanguinem, postquam ab eo separati fuêrunt (sive non Morbidi, sive Morbosi sint) præter Vitiatos etiam, qui aliquandiu forsan in Sanguine ultrò citròq; palati sunt, antequàm in Ventriculum irumperent; Fel è Vesicâ suâ sursum ascendens, alter Ventriculi Hostis est. Profec-tò Fel naturalitèr debet deorsum in In-testina ferri, ut Excrementorum Expulsi-onem incitet. Sed cùm præter Naturam in Stomachum, inverso Intestinorum mo-tu, impellitur; tum verò id quod (dum in suo se loco continebat) non incongruens erat, occupatis alienis Sedibus, Naturæ inimicissimum evadit. Unde fit ut Fel, tam illud quod è Felleo Folliculo, quàm id quod è Sanguine Ictérico provenit & Ventriculum intrat, horrendos Vomitus ciere soleat.

Succus ille Fermentandi Virtute præ-ditus, quem Arteriæ Stomachi continuò, Digestionis gratiâ, emittunt, sensim ac placidè suppeditatur, dum Ventriculus in-corrup-tâ sanitate est. Nunquam enim eum turbat, nisi Sanguis, è quo proficif-citur, vitiosus sit. Apertiores verò solito Arteriæ Stomachi fiunt, cum Sanguis suos Pravos Humores in Stomachum exonerat :
sicut

De VOMITIONE, &c. II

sicut Arteriæ Intestinorum patentiores sunt, cum Natura se crebris Dejectionibus perpurgatura sit. Adeò ut major Copia Fermenti Ventriculum nauseantem, quam benè se habentem, semper intret.

Cum Fæx Stomachi crassa sit; aliquo Sorbillo dilutior opus est, ut Materiem spissam diluat & faciliorem ejectu efficiat. Nisi Sorbitione in vomendo utaris, sordes Stomachi majori ex parte intus remanebunt: & inibi nimis morando, vel Tunicas Ventriculi lædent, vel in Sanguinem, unde magnâ ex parte fluxerunt, redibunt, non sine magno fortasse ejus detrimento. Et propterea, cum Stomachus nausæa gravis est, utile erit (modò nihil aliud obstat) ut Vomitionem spontaneam aliquo irritamine accelerares.

Si Aqua Tepida sola Mulieribus gravidis & debilissimis aliis Hominibus detur, cum vomant, satis commodum existimo. Aqua Tepida Stomacho inimica videbitur forsan, quod eum ad Vomendum promptiorem reddat. Sed prædictus Liquor Fibras Stomachi nunquam interturbat, nisi aut larga illius copia confestim absorbeatur, aut ejus sorbitionem aliqua ad Vomendum propensio præcedat. Uberior quidem Copia Liquoris cujusvis, sicut & Solidi Cibi, Ventriculo nausæam inferre solet. Nimiam enim Copiam utriusvis Stomachus malè fert. Attamen res nulla

Inimica

12 De VOMITIONE, &c

Inimica censeri debet, quæ ex sese innocua est. Igitur nec Aqua Tepida nec hujusmodi ulli alii Liquores inter Hostes Ventriculi numerandi sunt, etsi Vomitionem adjuvent.

Sed alia sunt, quæ jure Inimica Ventriculo haberi debent. Ea nempe, quæ parçè imò parcissimè exhibita (nullâ præcedente nausæâ) vehementissimos in Stomacho tumultus faciunt. Proculdubiò Emetica omnia, cùm in Stomachum infundantur, pacem ejus (utcunq; quietus antea fuit) infringunt. Hæc tamen eorum innata erga Stomachum incongruitas, nullo quidem odore nec colore, sed Experimentiâ solâ, detecta est. Cùm autem Experimentiâ noscamus, quædam Vomitoria summos Dolores Motusq; convulsivos Ventriculo inferre, & ob eos sæpè Vitam periclitari; temeritas certè istorum, qui violentissimis Vomitoriis uti audent, meritò damnanda est.

Missis igitur factis Deleteriis Emeticis, tutius est mitissima in usum revocare.

Vomitoria, quæ minus periculosa sunt, & quæ nulli non Morbo sufficiunt, sunt sequentia.

1. Pulvis Radicis Ipecacuanhæ à granis x ad 3fs. cum Syrupò aliquo mixtus vel in Liquorem aliquem jucundum conjectus, à cunctis ferè Medicis laudatur. Et sanè meritò. Infusio etiam ejusdem Radicis
fiat,

De VOMITIONE, &c. 13

fiat, quæ cum majori delectatione, quàm Pulvis, sumi potest.

2. Sal Vitrioli admiratione nostrâ dignus est. Nam Ori æquè ac Stomacho incongruens, citò Stomachum ad vomendum stimulat. Sed in tam largâ Dosi, ut quidam eum exhibere solent, Vomiturientibus dari non debet. Hujus gr. xx. Viris robustissimis sufficit. Detur etiam Puerulis à gr. iij ad iv vel v. in aliquo Liquore jucundo.

3. Decoctio Cardui Benedicti Senioribus optima Medicina est, à ℥ij. ad ℥iv. vel ℥vi. Sed Infantibus & Puerulis fuge hoc Emeticum dare, propter ejus amarulentiam.

4. Infus. Croc. Metall. vel Vini Benedicti (ex Vini Canarini ℥i. & Croci Metallorum ℥i. facti) ℥ss, in usum Seniorum jucunda & segura Dosis est. Sin usq; ad ℥i procedas; nescis quid damni, tam largâ Dosi dandâ, Ægro incutias.

5. Oxymel Scilliticum Simplex, vel Syrupus Scilliticus in Pharmacopolarum Officinis præparatus, Infantibus & Puerulis ab ℥ss. ad ℥i per se vel cum Aquâ quadam Stillatitiâ miti mixtus dari potest. Quo certè nullum tutius est nec jucundius Emeticum.

Hoc vel illud Vomitorium ex quinq; prædictis, prudenter exhibitum, cuivis Ægro

14 De VOMITIONE, &c.

Ægro sufficit. Et ex his debilissimum aliquando Æger vix ferre potest.

Ventriculus ex se nunquam vomiturit, nisi sordibus aliquibus abundet. Tumq; utile est Medicamina Emetica ei confestim adhibere. Nam etsi Naturæ adversa videantur, Ventriculum tamen exantlandis sordibus plurimum juvant, cum sibi non sufficiat eas evomere. Nec mirum, quandoquidem vehementiores spasmos in Stomachum vomituriemtem introducant, quàm ex se patitur.

Eatenus de Vomitoriis, quæ mitia sunt quæq; Stomachum non valde dilaniant, bene æstimare licebit. Propterea quòd plus sordium per ea, quàm sine iis, sæpenumero exinaniatur. Cum verò Ipsa cum sordibus Stomachicis (ut aliquando accidit, cum in Intestina subito ferantur) per os non ejiciantur; tum quidem Ægro plus nocere solent, quàm proficere.

Si Emetica nimis diu Ventriculo sine Liquidis immorari sinantur; Æger intolerabili angore aut lipothymia languescat. Quapropter, antequàm Æger Vomitorium sumat, utile est ut Aquæ Tepidæ vel aliud Mitis Sorbitiunculæ paululum protinus absorbeat: nè Medicamentum incongruens tunicas Ventriculi nimium divellat. Optime præsertim ages, si in Infantum aut Impuberum Stomachos Sorbillum Mite prius infundas. Sæpissimè enim, assumpto
hujus

De VOMITIONE, &c. 15

hujusmodi Medicamento, nihil postea in ora sua lubenter admittunt: timentes forsàn, nè Palato & Stomacho iterum injuriam afferas, Medicaminis amarulentia plus satis impatientibus. Igitur his opus est, ut copiosum Liquorem bibant, antequam sumant Emeticum: nè eo careant, cum Emeticum deglutiverint.

Nihil autem pejus facies, quàm si in horam unam, duas vel tres tempus dandi Tepidi Sorbilli vomituro differas, postquam Emeticum sumpsit. Languori enim plurimo locus est, ut antea dixi, si copiosus Liquor non tempestivè in Vomentis Stomachum infundatur.

Præterea, Arteriarum Stomachicarum mos est, cùm Emeticum in Ventriculo sentiunt, suos statim Liquores circumfundere, ut Hostem diluant & ejiciant. At, cùm hic Succus, quem emittunt, tanti momenti sit, ut sine eo nec nutriri nec vivere possimus; maximè cavendum est, nè nimiam ejus copiam per Vomitorium è Stomacho exhaurias. Quandoquidem Sanguis Febre vel alio quovis gravi Morbo vitietur, necesse est ut Ventriculus aliquam ejus partem è gremio suo ejiceret. Sin Emetico dato, nimis larga hujusce succi quantitas exinaniatur; (quod certè eveniet, si Vomitorium nimis diu in Stomacho sine Liquidis morari finas) lipothymia æquum periculum est, ac si nimium

16 De Vomitione, &c.

mium Sanguinem è Venis extraheres. Et ob hanc causam melius esse arbitror, ut Liquida antè vel saltem immediatè post Emeticum deglutitum Ægro des; quàm ut eum tamdiu ab eorum sorbitione restringas, donec Arteriæ Stomachi, nimio succo effundendo, vires suas amittunt.

Copiâ Tepidi Liquoris cum Emetico absorptâ, Exercitatio Corporis utilis est iis, qui se commodè exercere possunt. Concussio enim levitè Corpore, Ventriculus quoq; per idem tempus adeò commovetur, ut faciliùs inde fordes suas evomere queat, quàm sine illo motu potest. Attamen si in Lecto vel in Cathedrâ Æger, dum vomiturus est, sedeat; non omninò ejus vomendi spe excides, modò non officio desis id Ægro præbendi, quod ad facilem Vomitus excitandum sufficit. Sessio igitur, cùm ambulatio obtineri nequeat, permittenda est, cùm quisquam operi Medicinæ fastidiosæ fursùm ejiciendæ sedulò incumbat.

In Vomendo Frigidi Liquores ità Arterias Ventriculi obstruunt, ut ab iis immediatam nauseam non expectare liceat. Tepidi verò Liquores potius referant, quàm obferant, Arterias Stomachicas. Adeò ut ab his tanta nauseantis Medicamenti in Ventriculo mora, quanta ab istis alteris, non metuenda sit. Propterea tibi opus est, ut Frigidos Liquores fugias, atque Tepidos

De VOMITIONE, &c. 17

pidos eligas, si facilem vomitum in quovis ciere velis.

Nec qui Emeticum sumit, minùs à nimis Calidis, quàm à nimis Frigidis Liqueoribus, abstinere debet. Quendam novi, cui in Lecto hujusmodi Medicamentum datum fuit, in tantum Sudorem incidisse, ut ei Spiritus, propter impetuosam & diurnam Sudationem, penè defecerint. Nutrix Liquorem nimis calidum ei suppeditaverat. Et si cui alij idem accidat, cum Emeticum absorpserit, Sudor ab eo quoq; nimius (sicut illi alteri evenit) forsan erumpat.

Vomitoria, ut antea dixi, magis adversa Naturæ sunt, quàm ulla alia Medicamina. Atq; hinc fit, ut si in Intestina omninò labantur, è corpore præcipitent se citiùs magisq; homines torqueant, quam Cathartica. Prætereà plus Sudoris atq; Urinæ exinaniunt, quàm vulgaria Diaphoretica vel Diuretica, si rapidè in Sanguinem transeant. Quod ad Sudorem attinet, Narratio modò allata manifestò demonstrat, quòd hoc genus Medicamenti in Sanguinem diffusum, copiosissimè aliquando eum emittat. Vomitorium autem nunquam Ægro consultò dandum est, ut per id ei Sudorem incites. Quanquam enim aliquando ob Emeticum, in Sanguinem impulsus, Corpora quædam Sudore

C

scatu-

18 De VOMITIONE, &c.

scaturiant; idem tamen à tali Medicamine non semper expectandum est.

Si Fæces Alvi duræ ei existant, qui Emeticum absorpsit, & Emeticum & Sordes Stomachi certiùs per os eliminari possunt, quàm si essent molliusculæ. Duræ enim obstant, nè Medicamen, quod sursum per os è Stomacho debet emergere, in Ilia perquàm noxium festinet; dum ad mollia Excrementa facilior Emetico descensus est. Antequàm igitur cuiquam Emeticum exhibes, Tibi sollicitè inquirendum est, an qui sumpturus est solutâ an suppressâ Alvo sit: ne Medicina, quam intendis sursum exinaniri, cum multis Dejectionibus multòq; periculo deorsum evacuetur.

Nec si quenquam difficili Vomitu laborantem moneas, ut interdum Digitum vel Plumam in Guttur intruderet, perperam facies. Superiore enim parte OEsophagi sic irritatâ, inferior pars ejus simul cum Ventriculo (Spiritibus utriusq; Membri mutuò ad se mala quæ sibi accidunt, facile convehentibus, propter perpetuam eam communionem, quæ naturalitèr inter eos conservatur dum existunt) citò incitabitur. Et quomodocunq; hæc Praxis Gutturi ac Ventriculo ingrata videatur; tardè vomenti tamen Stomacho maximo adjumento est, & sæpè Emeticum ab ancipiti in Ilia descensu præpedit,

De VOMITIONE, &c. 19

Sæpè antea Tibi significavi, cum Stomachus ad vomendum propter Vitiatos Humores pronus est, Vomitoria utilia esse: Eò quòd Ventriculus tum adjuvent, cum Ipse expellendis suis fordibus operam ludat. Sed Vomitio Spontanea non semper Emeticis extimulanda est. Aliquando enim evenit, ut Ventriculus plùs satis Naturali Vomitu fatigetur; tum verò præcipuè, cum Fluxus Alvi nausæa jungatur. His Exinanitionibus simul concurrentibus, homines ab iis adeò enervari solent; ut neutram promovere, sed ambas potius reprimere (quantùm fieri potest) opus sit.

Duplex hujusmodi Exinanitio, Alexipharmacorum quæ Humores diffuentes sistunt ope, curari potest. Cùmq; talis Excessus ab Emetico oriatur, Sistentia sola Medicamina in Stomachum infundas: Atq; ita ambæ hæ Evacuationes à prædictâ causâ ortæ faciliè evanescent. Sed si à Causis Naturalibus proficiantur, non tam faciliè forsan curabuntur. Summa autem Ars ad suppressendam Naturalem Vomitionem & Diarrhœam, simul contingentes, requiritur. Primò animadvertendum est, quòd, quò paucioribus Liquidis (sive Medicamenta sive Alimenta sint) his Morbis laborans utitur, longè satius ei fuerit. Liquida enim ad nimiam copiam absorpta, Illa diluendò, medelam Stomachi Intestiorumq; procrastinant. Quare necesse est,

20 De VOMITIONE, &c.

ut Ægrum exolutâ Alvo laborantem à nimio Liquidorum usu, quantum in Te situm est, restringas. Porro cavendum est, ut Liquores, qui ab eo sumuntur, virtute Astringenti omninò præditi sint. Præterea, ut hæc Symptomata meliùs abigantur, ad Sistentia Enemata confugere opus est. Forsan enim nec Vomitus nec Diarrhœa Sistentibus Alexiteriis in Stomachum solum ingestis possunt amoveri. Sed utramq; sæpe curatam novi, Clysteribus Astringentibus frequentèr iteratis. Si igitur, ut hæc duplex Cenosis sitò evanescat, velis; Anum infra æquè ac Venter superne Sistentibus Medicinis quotidie suppeditare nè absiste, donec voto curandi Ægri penitus potiaris. Quod in paucis diebus eveniet, (siquidem ullo modo tam vehementes Exinanitiones amoveri possint) Alexiteriis Stomacho Anòq; frequentissimè immittendis. Astringentia Enemata vim suam in Arterias Ilicas nimis laxas & patentes meliùs diffundunt, quàm potentissimæ Astringentes Medicinæ in Stomachum injectæ. Omne enim Medicamen, quod in eum infunditur, aliquantulum per ejus Fermentum mutari solet. Sed ea, quæ in Clysteribus exhibentur, ad eundem modum nunquam permutantur. Adeò ut majus auxilium ab Alexipharmacis in Anum injectis, quàm ab iis, quæ in Stomachum immittuntur, expect-

De Vomitione, &c. 21

expectandum sit. In utrúmque; tamen ea infundere nè obliviscere.

Denuò de hâc geminatâ Cenosi, quæ è naturali causâ exoritur, ampliùs observandum est; quòd, Fluxu Alvi aliquantulum suppresso, Vomitio sæpè revertatur. Tùmque; mite Vomitorium utilissimum imò maximè necessarium Ægrotanti arbitror, modò id ab eo ferri possit: Alexipharmacis postea (dum ulla mala corporis habitudo ei superest) per aliquod tempus continuatis.

Alexipharmaca cuncta, plùs vel minùs, Fluores sistunt. Horúmque; præcipua jam commemorabo.

1. Cortex Peruvianus Vomitioni omni curandæ valdè est commodus: forsan tamen non ità utilis Diarrhœæ cohibendæ. Sed certè citiùs, quàm ullum aliud Medicamentum, Pacem Stomacho restituit, si quidem ullâ nausæâ inquietetur.

2. Cinnamomi Cortex largâ Dosi exhibitus, ad sistendos Fluores efficacissimus est.

3. Tormentillæ Radix, Vomitioni & Diarrhœæ optimum obstaculum est.

4. Cortex Vinteranus nulli ferè Medicamini cedit Vomitione vel Fluxu Alvi restringendo.

5. Creta rarò Te fallit Vomitui vel Lævori Intestinorum medendo.

22 *De Vomitione, &c.*

6. Conserva Cynosbati alia optima Astringens Medicina est.

7. Opii Præparatio, quæ & semper apud Pharmacopolarum Officinas in promptu est, Laudanum Liquidum vulgò appellata, modò prudentèr exhibita sit, Vomitioni & Diarrhœæ optimum frænum est.

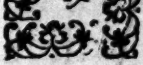
8. Theriaca Andromachi, Mithridatium, & Diascordium sistendis ambabus Exinanitionibus, valde utilia sunt.

In laudem etiam Centaurii minoris, Morsus Diaboli, Zedoariæ, Salviæ Agrestis, Visci Quercini, Corticis Quercini, Corticis Granatorum, Absynthii Communis & Romani, Plantaginis Radicis, Pæoniæ Radicis, & multorum aliorum, expatiari potui. Sed brevitatis gratiâ, Lectorem ad Libros de Simplicibus Medicinis scriptos remittere meliùs duxi.

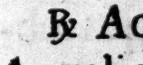

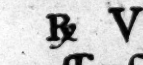

*Modi præscribendi Vomit-
toria.*

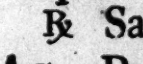
 Rad. Ipecacuhan. gr. xv. vel ʒi.
vel xxv. Syr. Caryophyll. q. s.
 F. Bolus. Detur Senioribus. In
Bolo injucunda est.

 Rad. Ipecacuhan. Pulv. gr. xv. vel
xx. vel xxv. Extract. Cass. q. s. F. Pi-
lulæ. Detur Senioribus.

 Aq. Cardu. Benedict. Simpl. ʒi. Aq.
Angelic. compos. vel Aq. Pæon. compos.
ʒi. Syr. Violar. ʒss. Rad. Ipecacuhan.
Pulv. gr. xv. vel xx. vel xxv. M. F. Hau-
stus.

 Vin. Alb. ʒss. Rad. Ipecacuhan.
crassiusculè contrit. ʒvi. F. Infusio cali-
dè per xxiv horas. Reservetur in usum.

 præcedentis Infus. ʒi. Syr. Violar.
ʒss. F. Haustus. Talis Haustus Palato
non est fastidiosus; præsertim si Syrupus
aliquis ei adjiciatur.

 Sal. Vitriol. gr. iij. vel iv. vel v.
Aq. Puleg. Simpl. ʒss. Dissolvatur in
præcedente Aquâ. Adde Syr. Viol. ʒss.
Misce. F. Haustus. Impuberibus adhi-
beatur.

24 De VOMITIONE, &c.

℞ Sal. Vitriol. gr. x. vel xv. vel ℥i.
Aq. Menth. simpl. vel Aq. Cardu. Bened.
dict. simpl. ℥i. Syr. Caryophyll. ʒss. M.
F. Haustus. Senioribus adhibeatur.

℞ Infus. Croc. Metall. (quod etiam
Vin. Benedict. appellatur) ʒss. Syr. Li-
mon. ℥ij. vel ʒss. M. F. Haustus. Se-
nioribus exhibeatur.

℞ Cardu. Benedict. herbam cum foliis
& capitibus m.j. Coquatur in Aq. Fontan.
℔i. vel ℔ij. vel ℔iij. Exhibeatur calidè
Senioribus.

Sambuci Cortex in eadem quantitate
Aq. comm. decoctus, æquè commodus ad
vomitum excitandum est ac Carduus; ubi
ultimus non obtineri, & prior facilius ob-
tineri potest.

℞ Oxymel. Scillit. simpl. ʒss. vel ℥i.
vel ʒiss. Adhibeatur solum, vel cum Aq.
alicujus Stillatitiæ ʒss. Impuberibus con-
venit.

*Modi præscribendi Alexipharmaca,
quæ, Stomacho ingesta, sistendæ
Vomitioni idonea sunt.*

⓪⓪⓪⓪ Cort Peruv. ℥i. vel ʒss. Syr. Ca-
ryophyll. q. s. F. Bolus.

⓪⓪⓪⓪ ℞ Cort. Peruv. gr. x. Oc. Cancr.
gr. vi. vel viij. Conserv. Cynosb. ℥i. Syr.
Limon. q. s. F. Bolus. Si

De Vomitione, &c. 25

Si Boli adhibeantur, quater, vel quinquies, vel sexies in xxiv horis repeti debent.

℞ Conserv. Cynosb. ℥i. Cort. Peruv. ℥i. Syr. Caryophyll. q. f. F. Electuarium. Ex quo Æger capiat q. n. mosch. quater, quinquies, vel sexies in xxiv horis.

Pilulæ ex Cort. Peruv. & Conserv. Cynosbat. fiant; si Æger eum mallet Pilularum potius, quàm in ullâ aliâ forma, deglutire.

Sin Tincturam mallet, Cort. Peruv. sic adhibeatur.

℞ Aq. Fontan. ℔i. Vin. Rubr. ℔ss. Cort. Peruv. crassiusculè contrit. ℥i. Gentian. Rad. ℥ij. Centaur. min. m. j. F. Apozema.

Hujus Æger capiat Coch. iij. vel iv. quater vel sæpius in die.

Cortex Cinnamomi, propter saporem, quem in se habet, calidum, solus in Bolo vel Electuario adhiberi non debet. Mixtus verò cum Conserv. Cynosb. facile deglutiri potest.

℞ Cort. Cinnam. Pulv. ℥ss. Conserv. Cynosb. ℥i. Syr. fl. Pæon. q. f. F. Electuarium.

Æger sumat q. n. mosch. sexies vel frequentius in die.

Cum Cinnamomo Cort. Peruv. vel quodvis aliud Alexipharmacum misceatur, si velis.

℞ Aq.

26 De VOMITIONE, &c.

℞ Aq. Font. ℥ij. Vin. Rubr. ℥ss. Cort.
Cinnam. ʒi. F. Apozema. Cui adde Syr.
Symphit. ʒi.

Capiat Æger Cochl. iij. quater, quin-
quies, vel sexies in die.

Addantur Cort. Peruv. Centaur. min.
vel quodvis aliud Astringens Medicamen-
tum, si velis.

Cortice Vinterano utaris simili ferè mo-
do, quo Corticem Cinnam. præscribis :
nempe ad Pulverem redactum misceas
cum Conserv. Cynosb. Vel Apozema ex
eo solo efficias, vel cum aliis Alexipharma-
cis, ut tibi lubet.

℞ Cret. arefact. & in Pulverem con-
trit. ʒss. Conserv. Cynosb. ʒi. Syr. Sym-
phit. q. s. F. Bolus.

Repetatur Bolus ter, quater, quinquies
vel sexies in die.

Creta etiam crassiusculè contrita ad ʒi.
coquatur sola in Aq. Fontan. ℥i. Vin.
Rubr. ℥ss. Vel misceatur cum aliis Alexi-
pharmacis, ex quibus cum Aq. Font. &
Vin. Rubr. Apozema efficias.

Ex his Decoctionibus Æger capiat cochl.
iij vel iv. quater, quinquies vel sexies in
xxiv horis.

Conserva Cynosb. sola sumatur penè
ad quemvis modum. Sed præcipuus usus
ejus est, ut cum aliis Alexipharmacis in
Pulverem redactis misceatur.

℞ Lau.

De VOMITIONE, &c. 27

℞ Laudan. Liquid. gutt. vi vel viij.
Aq. Menth. ʒss. F. Haustus. Puerulis
detur: imò manè & vesperì, si opus est.

℞ Laud. Liquid. gutt. xv. Aq. Menth.
ʒi. F. Haustus. Senioribus detur, si o-
pus est, tàm manè quàm vesperì.

℞ Theriac. Andromach. ʒij. Laud. Li-
quid. gutt. vi vel viij. Detur Senioribus
horâ somni.

℞ Mithridat. ʒss. Laud. Liquid. gutt.
viij. Detur Senioribus horâ somni.

Interim Astringentia alia nè negligè
Stomacho adhibere, dum necesse habes.

*Modi præscribendi Alexipharmaca,
quæ, in Anum injecta, Fluores ni-
mios vel Diarrhæam sistunt.*

℞ Aq. commun. ℥i. Absynth. comm.
m.j. Cort. Quercin. ʒss. vel Cort.
Vinter. ʒss. Aneth. Sem. ʒss. Co-
quantur. F. Enema.

N. B. *Quòd nullum Saccharum Sisten-
tibus Enematis addendum sit.*

℞ Aq. Font. ℥j. Morf. Diabol. m.j.
Cort. Granat. ʒij. Pæon. Rad. ʒij. Sem.
Coriandr. ʒss. F. Enema.

℞ Aq.

28 De Vomitione, &c.

R. Aq. Font. lbj. Salv. Agrest. m.j.
Cret. crassiusculè contrit. ʒss. usq; ad ʒi.
Sem. Cydon. ʒss. F. Enema.

R. Aq. Fontan. lbj. Cret. crassiusculè
contrit. ʒss. vel ʒj. Plantag. Rad. ʒss.
Sem. Apij ʒss. F. Enema.

N. B. Quod quò largius Enema sit, ed
citiùs rejiciatur: è contrà, si in minori
quantitate adhibeatur, longiores moras
in Intestinis trahet.

✱ Hac Specimina sufficiunt. Confi-
cias verò Enemata ex Sistentibus aliis
benè multis, præter ea, quæ collaudavi.
Intereà quantitas uniuscujusq; Medica-
minis benè perpendenda est, secundùm
Ægri atatem & vires.

DE
PURGATIONE,
EJUSQUE

Excessu Curando ;

NECNON DE
Catharticis Medicamentis.

DE

PURGATIONE

ELUSIVE

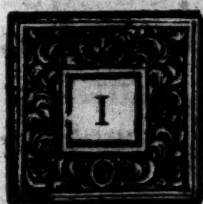
Excellis Chando

MEON DE

Cathartici Medicamentis

D E

PURGATIONE, &c.

Idem penè ex causis Purgatio Naturalis, ex quibus Vomitus Naturalis, oriri solet. Idcirco nihil opus est, ut ea de Humoribus & Alimentis vitiatis repetam, quæ jam in præcedente Tractatu præfatus sum. Intestinorum enim munus æquè est, ac Stomachi, ex utrisq; Naturam, quantum fieri potest, expedire. Sin pravis Humoribus & Fæcibus ejiciendis frustra operam dent; utilissimum erit, Alvum astrictam ducere Catharticis vel in Illia vel in Stomachum injectis.

Qui Diarrhœa torquetur, modò solito vigore non destitutus sit, Catharticum non inutilitèr sumat. Alvus enim Catharticum,

32 De PURGATIONE, &c.

tharticum, alterum Hostem præter Excre-
menta corrupta & pravy Humores, intus
sentiens, majorem solito operam dabit,
ut cunctos simul expellat. Tùmq; Dejec-
tiones frequentiores pro tempore forsan
erunt. Sed certè Naturali Purgationi Ar-
tificialis præferenda est, siquidem hæc al-
teram in fugam versura sit.

Verumenimverò si Diarrhoeâ ægrotans
itâ debilis sit, ut nefas sit Catharticum in
ejus Stomachum infundere; alterâ Me-
thodo uti potes: Quam in præcedente Li-
bello, quâ perspicuitate & brevitate potui,
depinxi.

Astrictio quædam Alvi sæpiusculè Natu-
ralem ejus Fluorem præcedit. Cùmque
Fæces diutius solito in Corporibus nostris
moratæ sunt (uti earum mos est, cùm iter
Intestinatorum Succis præcluditur) repentè
Naturæ negotia faceffunt. Sed Natura
sola non semper à suis oneribus se levare
potest. Quocircà non abs re nostrâ inter-
dum est solutam Alvum solutiorẽ redde-
re, ut antea dixi.

Cathartica Medicamenta, æquè ac E-
metica, itâ Palatum & Stomachum affi-
ciunt, ut nauseam utrisq; concilient: Ca-
thartica tamen minori gradu, quàm Vo-
mitoria. Facilius enim Stomachum trans-
eunt: & si fortè Vomitionem irritent, ir-
ritatio talis sine periculo est.

Post-

DE PURGATIONE, &c. 33

Postquam ad Intestina pervenerunt, Vefica Fellea, Ductus Pancreaticus, & Arteriae omnes Intestinae, suos protinus Liquores emittunt, ut se illis opponant. Natura nullum hostem in sinu suo pati potest. Et propterea summis adnititur viribus, ut omnia damnum sibi quovis pacto minitantià è corporibus nostris excutiat: Sordes Ventriculi & Emetica per os, atq; Intestinorum Faeces & Cathartica (quae omnia Inimica quodammodo Naturae sunt) per Anum; & siqua altera via apertior est, per eam etiam suos hostes expellit.

Cum Cathartica Sanguinem intraverint, non diu morari solent, antequam vel Urinâ, vel Sudore, vel Insensibili Expiratione ejiciantur. Nec cuiquam obest, imò prodest potius, ut vitiatae Particulae Sanguinis, ope Cathartici, per tot Meatus naturales eliminentur, modo nec robur neq; animus mingendo, sudando, purgandôq; nos deficiant.

Exercitatio Corporis operationi Catharticorum Medicaminum, ac Emeticorum, aequè necessaria est. Mediocriter enim agitato corpore, Excrementa facilius in Ilia descendunt: praesertim, si ab Intestinorum Succis mollia prius reddantur.

Faecibus mollitis, Dejectiones inde necessario fient. Quoniam Intestina perpetuò contrahuntur; tum verò validissime, cum ab hoste aliquo obsideantur. Cumq;

34 De PURGATIONE, &c.

Cathartica Alvum torquere soleant, non opus erit in ampliorem Corporis Exercitationis laudem insistere, post earum Sorbitionem. Proculdubio enim Ilia citius cum tali motu quàm sine eo, ab istis Medicaminibus & Cruciatibus se expedient.

Sanguis ità Refectionis avidus, ut tam inimicas Cathartici, quàm amicas Particulas Nutrimenti, devoret. Nec suis Succis, ubicunq; depositi fuerint, unquam parcere videtur. Succos Poris depositos, quos potest, semper resumit. Nec aliter Succis iis, qui in Ilia demittuntur, utitur. Pars enim eorum, cum aliis Particulis, indubitato in Laticem Sanguineum redit. Residuum verò eorum, cum Cathartico Excrementisq; è Corpore eliminatur, Ventre ad Dejectionem irritato.

Si Cathartica Solida Egro des, Intestini Succus Tincturam quandam ex iis elicient. Et hæc Tinctura partim per Venas Lacteas, partim per Sanguineas in Massam Sanguinis attrahitur. Si Liquida sint, facile Massam Sanguineam intrant; nec, ut dissolvantur, Succis Intestinis molestiam ullam cient. Interim iidem Succus Portionem Catharticam aliquantulum mutant, ut alios Liquores, qui in Intestina trans-eunt. Adeo ut nihil referat, Solidumne an Liquidum Catharticum sit. Namque Intestini Succus Solida dissolvent: Et Liquidorum.

De PURGATIONE, &c. 35

dorum dissolvendorum certè nulla occasio est.

Quibusdam quidem usitatum est, Catharticum tam diu in Corpore permittere morari, dum Illa miserrimè torqueat, antequàm ullum Serum Lactis cerevisiâ coagulati, vel alius quivis Liquor bibatur: Eo forsan consilio, ut Catharticum plures Humores morando eliciat. Sed Ager forsan à Liquidis nimis diu cohibitus, vomet. Ac si Cathartico quod sumpsit purgetur, Purgatio ea nimia sit. Idcirco melius erit, Liquidorum sorbitiunculis frequentèr & nullo intermisso tempore post Catharticum assumptum datis, talia incommoda prævertere.

Forfan Liquor absorptus, quantumvis largus, ex sese non satis Excrementa liquefaciet, vel Intestina ad minimam dejectionem stimulat. Cathartico autem interim in Intestinis latente, Natura ità expulsionem ejus meditabitur, ut Liquida, quæ aliter forsan majori ex parte Sanguinem penetrare vellent, cum Excrementis Succisq; Intestinis non possint non ejici. Liquida ergo cum Cathartico bibenda sunt; eò quod Excrementorum dissolutionem facilem reddant.

Liquida, quæ cum Catharticiis sorbenda sunt, Tepida esse debent; sicut illa, quæ cum Emeticis sumuntur. Tepor tamen eorum nihil adjicit Fæcum dissolutioni.

36 De PURGATIONE, &c.

Quando autem Tepida sunt, Intestinis tortis & congruentia esse videntur, & eorum tormina minuere. Sin tepidiora sint, quàm esse debent, Catharticae Particulæ (quas, ubicunq; fuerint, Natura expellere conatur) intrâ Sanguinem raptæ Sudorem forsitan excitabunt. Hocq; pacto tua de Ægro purgando cura intentiôq; vana & futilis reddetur. Porro si frigidiora, quàm par est, exorpta sint; Intestinatorum Succorum, nè ubertim profluant, cursum inhibebunt. Adeò ut Liquida, quæ cum Cathartico sorbenda sunt, nec nimis calida nec frigida esse debeant.

Impetuosæ Cathartica, qualia sunt Scammonium, Colocynthis, & similia, periculosa aleæ plena sunt. Fermentationem enim Sanguinis solito celeriore reddunt, & efficiunt ut ipse incalescat; Ægrumq; inde plurimum debilitare solent. Præterea Arteriæ Intestinatorum per talia adeò defatigari solent, ut vires suas, permutatione factâ, sæpenumerò perdant, &, loco priorum suorum Succorum, Cruorem emittant. Hoc verò non quæritur; quandoquidem Humores tantum, non Sanguis, eliminandi sunt.

Catharticorum mos est, si ritè operentur, Intestina ab Excrementis vitiatis liberare. Impetuosæ nihil ampliùs perficere queunt; cum periculo tamen. Mitia idem efficiunt, sine ullo discrimine. Si
Mitia,

De PURGATIONE, &c. 37

Mitia, semel vel bis adhibita, non satis Ægrum purgent; sæpius repetantur. Sin violentum Catharticum semel propinetur, tale iterum exhibendi, Ægrum deprivando non solum ab omnibus putridis Humoribus sed à Vitâ, facultas omnis tibi forsan eripietur. Deleterius ergo à Catharticis abstinere, sapientis est.

Si Catharticum Ægrotanti des, ut omnes ejus Vitales Meatus penitus eluas, (cujus potestas ea sit, ut illius pars aliqua in Fluentum Sanguineum migret) rem optimam & laude dignissimam proculdubio facis. Sed interim Habitus Universalium Partium Ægri considerandus est; nè cui cæteris debiliori, Cathartico operante, damnum feras.

Catharticis quidem ita frequentè, ut quibusdam mos est, in Bolos, vel Pilulas, vel Sorbilla conformatis, ut Stomachum imprimis & postea Intestina pervadant, non opus est. Frequentius verò ut Anus ea recipiat, quàm Ventriculus, consulendum est. Quia in posteriorem partem Alvi recepta Sanguinem minus turbare solent, & minorem molestiam Intestinis inferre, quàm Cathartica in Ventriculum & anteriores Partes Ilium infusa. Enemata enim ita Naturæ adversa sunt, ut Ilibus immorari diu non permittantur; præsertim ea, quæ vi cathartica prædita sunt. Tanti nihilominus emolumenti sunt Clysters

38 De PURGATIONE, &c.

steres Cathartici, ut Sanguis copiosius ad Arterias Glandulasq; Iliacas, propter eos, se recipiat. Et quando hæ paululum vacuæ per Enemata Cathartica redditæ sunt, cursum suum Sanguis ad eas iterum flectere non abstinebit. Adeo ut plurimum Humoribus per eosdem Meatus exhauriendorum data occasio sit, si tibi libuerit.

Humores, Cathartorum Clysterum ope, in Intestinorum Cavitatem elicti, nihil damni cuiquam afferent: quia Alvus statim eos expellet, cum ad ipsam appulso esse senserit. Sin Enemata omnino præscribere negligas, cum Cerebrum, Pulmones, aut alia Interna Membra malis Humoribus abundant; Ager forsan talis oblivij jacturam faciet.

Proculdubio quædam omnium Enematum Particulæ Sanguinem introeunt. Et pauca illæ, quæ Massam Sanguineam ingrediuntur, Membris debilitatis sæpenu-merò opem ferunt, Humores ab iis mitissime detrahendo. Rarò verò turbant, quòd citò repellantur.

Cathartica verò, præcipue violenta, intra Stomachum assumpta & Sanguinem subeuntia, plures Humores in eas Partes, quæ antea debiles erant, cogere solent. Hinc fit, ut quàm plurimis, qui ante Catharticum absorptum de Cephalalgia que-
rebantur, multò major sit de eodem do-
lore

DE PURGATIONE, &c. 39

lore querendi causa, postquam Medicamentum in Stomachum illapsum est. Nec minora ij pati solent, qui Podagrâ vel Calculo in Vesicâ Urinariâ vel in Renibus laborant, dum Catharticum Sanguinem perturbat: præsertim siquod vehemens Medicamen exorpserint. Hi omnes, Cathartico operante, doloribus impresentiarum acutioribus anguntur; quanquam fortasse postea minores sentiant, Cathartico penitus è Sanguine expulso. Clysteres autem doloribus, ubicunque sunt, nullum incrementum dant. Cerebrum, Renes, Pulmonesq; relevant; acido Sanguine & acerbis Humoribus ab iis exactis. Imò licet in Sanguinem quodammodo penetrârint (ut alicui parti eorum semper evenit) Partem afflictam non turbant, sed ab eâ potius Humores obstrictos facili & penè inerranti more remonent.

De Purgantibus autem Enematis satis dictum sit. Quorum efficaciam hoc in loco describere (quanquam hoc à Proposito meo videatur alienum) non abs re fore duxi.

Quod attinet ad Clysteres Astringentes, ij etiam Intestina exinaniunt. Vi enim quadam sursum in Alvum injecti, contra motum ei insitum, quo Excrementa deorsum feruntur; Naturam ad eos rejiciendos stimulant. Cùmq; refluit Enema, Fæces cùm Astringente æquè ac Purgante Cly-

40 De PURGATIONE, &c.

stere ejiciuntur. Sed Astringentia Enemata nihil ab Arterijs Glandulisq; Intestinis detrahunt; potius obstant, nè nimis flaccidæ atq; laxæ sint. Talia ergo Enemata, etsi pauca Excrementa eliminant, reverâ non debent inter Exinanientia Medicamina numerari. Nec hîc eorum usum repetere libet: quoniam hoc in Tractatu præcedente (ubi opportuna ansa de Sistentibus Medicamentis verba faciendi præbebatur) sat verbose dudum egi.

Jam verò è turbâ numerosâ Cathartorum, sequentia mihi maximè arrident.

Resina Jalappæ cum Conservâ Rosarum vel aliâ quavis jucundâ Confectione mixta, (modò ea non sit Astringens) à granis iij vel iv ad vi Impuberibus; & à x ad xiv vel xv Ætate provectis data, non injucunda nec periculosa Medicina est. Radix verò Jalappæ injucundior est: Atamen si hanc in formâ Boli dare velis, ea est ad majorem modum exhibenda.

Rhabarbari Radix in Pulverem contrita, & à granis vij ad xiv Puerulis; & à granis xvij ad xxiv Senioribus in Syrupo idoneo & Conservâ Rosarum in figurâ Boli exhibita, Medicamentum bonum est, sed Palato perquàm ingratum.

Hermodyctylis, Mechoacannâ, Myrobalanis, Sennâ, paucisq; aliis ad pulverem reductis, & cum Syrupo idoneo more Boli mixtis, uti potes. Sed eorum Doses in Bolos

De PURGATIONE, &c. 41

Bolos factæ, nimis largæ (3ij. vel 3iij.) devoratu difficiles sunt.

Cassia Extracta, quod jucunda sit, ab Impuberibus per se sumatur à 3i. ad 3ij. vel, si velis, ad majorem modum. Porro Maximis natu dari potest: ad majorem tamen modum.

Huc usque de Bolis Purgativis è Simpli-
cibus Medicamentis efficiendis.

Sin Boli Ægro non placeant, & is Pi-
lulas deglutire malit; Resina Jalappæ cum
suâ radice vel Rhabarbari pulvere mixta;
vel Rhabarbarum solum cum Cassiâ Ex-
tractâ vel Terebinthinâ & Oleo Amygd.
dulc. mixtum, in Pilulas vertantur.

Alœe etiam cum alio arido pulvere
(qualis est Radicis Jalappæ vel Rhabar-
bari) mixta, in formâ Pilularum detur.
Sed tam amarum tamque ingratum Me-
dicamen in formâ Boli cuiquam offerri
nolim.

In Pharmacopolarum Officinis Electua-
rium quoddam, Lenitivum dictum, in
promptu est. Hoc à 3ij. ad 3fs. vel ma-
jorem ad modum, sine periculo sumatur.

In præcedentibus Officinis Pilulæ ex
Alœe factæ sunt, vulgò vocatæ Pilulæ
Ruffi, & Pilulæ Stomachicæ. Hæ optimæ
& tutissimæ sunt: & sumantur à 3fs.
ad 3i.

Quod verò ad Pilulas Officinales atti-
net, in quibus Scammonium & alia de-
leteria

42 De PURGATIONE, &c.

Icteria Cathartica inferuntur, eas laudibus efferre mihi non libet; quamvis frequentissimo in usu sint. Obsunt enim saepius, quàm profunt, Ægrotantibus.

Apud Pharmacopolarum Officinas Hiera Picra Simplex in formâ Pulveris obtinenda est. Quæ Medicina à ʒss. ad ʒi. in Bolum cum syrupo convertatur. Sed hoc modo exhibita, gustui ingrata est. Tinctura verò ejus ʒi. in Vin. Alb. fbi. facta, (vulgò Tinctura sacra appellata) & a cochl. ij. ad iv. exhibita, melius absorberi potest; etsi non sine oris quodam rictu, propter ejus amarulentiam. Hæc tamen optima Medicina est.

Ex aliis etiam Medicinis, quas Pharmacopolarum Officinæ præbent, Sorbitunculæ effici possunt. Scilicet ex Syrupò Rhabarbari, & Syrupò Rhamni Cathartici, à ʒiij. vel ʒss. ad ʒvi. vel ʒi. vel ad majorem modum, Potio fieri potest, cum aliquâ Destillatâ Aquâ mixtis.

Elixir Salutis ubique ferè in promptu est: & à cochl. i. ad iv. v. vel vi. detur. Sin velis, ut potentius sit, quàm ex se est, paululum Syrupi Rhabarb. vel Rhamn. Cathart. ad Elixir apponere licet.

Si verò Liquidas Catharticas Medicinas, quas prædictæ Officinæ ad usum paratas suggerunt, in usum tuum non eligere velis; Polypodio, Sennâ, Rhabarbaro, Mannâ
&

De PURGATIONE, &c. 43

& multis aliis in Vino & Aquâ Fontanâ decoctis, uti potes.

Cremor Tartari à ʒij. ad ʒiſs. vel ad majorem modum sumi potest in cochl. ij. Vini Albi, vel in Sorbillo Avenaceo, vel ullâ aliâ Sorbitione calidâ liquefactus.

Pauca illa Cathartica, quæ commemoravi, ad cuius Morbo occurrendum sufficiunt: si modò Morbus talis sit, ut Purgando fugari possit. Sed Catharticis solis vicissim, prout res & tempus postulant, exhibitis insistere non libet.

Quod attinet ad illa, quorum Doses tam largæ sunt, ut nec Bolis nec Pilulis nec Sorbitiunculis sumi possint; iis in Enematibus uti tibi licet. Et sic frequentissimè cum Sambuco Fumaria aliisque; Plantis vernaculis benè multis, Aegro opem ferre potes.

Sunt quædam Cathartica, quæ, præter suas Qualitates Purgativas, virtutem habent Sanguinis corrigendi & infractæ Constitutionis restituendæ. Non ex intervallo, diebus quibusdam interjectis, dari solent; sed quotidie, ut Sanguinis Ductus omninò eluantur & inde Corpora debilia corroborentur, adhiberi possunt. Inque hoc numero Lac Asininum, Gum. Guaiacum, Urticarum urentium Succum, Oleum Lini, Urinam propriam, Urinam Vaccarum, Baccas Flores & Succum Foliorum Sambuci, Aquas Minerales Catharticas, Flores

44 De PURGATIONE, &c.

Flores Sulphuris, & Antimonium crudum, meritò locari existimo.

Antimonium, . . præcipuè calcinatum, quidem inter Miria Cathartica nondum laudavi. Nam etsi Purgativâ qualitate miti præditum sit, id tamen Stomacho tumultum aliquando ferre Experientia docet. Quapropter hoc, in eâ Cathartico- rum turbâ, quam nuperrimè aliis præ- tuli, non recensebam. Sin moderatâ Dosi vel in Pilulis vel in Bolo usque ad grana xxx vel xl detur, & quotidie repetatur, donec erga illud Stomachus atque Intesti- na solitis fungantur officiis, & intrâ San- guinem penitus rapiatur; tum demùm Sanguinem levitè agitatedum corrigen- t, ac Membra corroborabit prætereà, & palli- dam faciem in floridam mutabit.

Non alitèr cuncta Miria Cathartica actura opinor, quæ nondum compertum est tali usui esse idonea. Nec alitèr ea, quæ nota sunt, (ut Lac Asininum, & si- milia) emaciatos Homines sanare vi- dentur.

Italici Medici Testudinis Carne, quæ Purgativa est, Atrophias curant. Ægro, qui eum comedit, Purgationem diutur- nam subire opus est, donec Caro illa Pur- gativa ab operatione laxante desistat & Nutritia facta sit. Nec certè Patria nostra caret iis, quæ & Purgativa & Nu- tritia simul sunt. Pauca enim eorum jam- jam recensui. Ea

DE PURGATIONE, &c. 45

Ea Cathartica, quæ quotidie dantur, ut nutriant, post paucos dies quietis Intestinis sine molestiâ sedent: Et postea paulisper tantum Sanguinem turbant. Sin Ager quotidianas Dejectiones per septem vel octo dies à Cathartico assumpto excitatas perferre queat; postea non desperet de valetudine redintegrandâ, modò longissimo tempore idem capiat, Alvo obstipatâ.

Nullum aliud est, nec esse potest, Catholicon; nisi id, quod permeando Sanguine eum ejusque Ductus puriores reddit. Quapropter antedictas Medicinas, quas Sanguinem perpurgare novimus, tali nomine dignari non dubitem. Atq; utinam plura nobis, quàm quæ adhuc cognoscimus, Medicamina Purificantia occurrissent: ut Humano Generi opitulandi facultas & copia major daretur.

Dum hæc, quæ modo Catholicorum nomine Dignatus sum, ultrò citròque per omnes Corporis Meatus palantur, dum cum Sanguine pugnant, dumque eum agitant; valdè Aëgris profunt. Diu enim fermentandâ agitandâque Massâ Sanguineâ, eam tandem puriorem & saniores conficiunt. Adeò ut, licèt per aliquod tempus Inimica videantur, reverâ Amica Naturæ sint: quandoquidem ei tandem medeantur.

46 De PURGATIONE, &c.

Copia Urinæ per talia Medicamina evacuatur, præsertim diurno tempore : & nocturno, per eadem aliquod Sudoris emittitur. Circumfusus enim Aër, omnibus è Cubili exurrectis, impedimento est, nè Sodor ubertim expiret : Tepor verò Lecti eum extrimulat. Interim, qui vigor Corpori attenuato relictus est, cum hæc adhibiturus sis, optimè tibi considerandus est : nè Ægrum jamjam debilem nimis purges, dumque sanitati studes, non reficias sed plus solito debilites, adhibenda ei per vices nimia quantitate ejus Medicinæ, quâ sanum reddere intendebas.

Modi

*Modi prescribendi Boles
Catharticos.*

Ref. Jalap. gr. iv. vel v. vel vi.
vel viij. Conserv. Ros. gr. xv. Syr.
Caryophyll. q. s. F. Bolus. Impu-
beribus adhibeatur.

Ref. Jalap. gr. xiv. vel xv. Conserv.
Ros. ʒi. Syr. Caryophyll. q. s. F. Bolus.
Senioribus adhibeatur.

Rhabarb. Pulv. gr. viij. ad xiv. Con-
serv. Ros. gr. xv. Syr. Caryophyll. q. s.
F. Bolus. Impuberibus detur.

Rhabarb. Pulv. gr. xxiv. Conserv.
Ros. ʒi. Syr. Caryophyll. q. s. F. Bolus.
Senioribus detur.

R Cass. Extract. ʒij. vel ʒss. Puerulis
detur.

R Cass. Extract. ʒi. Senioribus detur.

R Elect. Lenitiv. ʒij. Puerulis exhi-
beatur.

R Elect. Lenitiv. ʒss. vel ʒvi. Seniori-
bus exhibeatur.

*Modi præscribendi Pilulas Cathar-
ticas.*

℞ Ref. Jalap. gr. x. Rad. Jalap. gr. v. Cass. Extract. q. f. F. Pilulæ.

℞ Ref. Jalap. gr. x. Rad. Jalap. gr. viij. Terebinth. Venet. ℥i. Ol. Amydg. dulc. q. f. F. Pilulæ.

℞ Rhabarb. Pulv. gr. xx. Cass. Extract. q. f. F. Pilulæ.

℞ Rhabarb. Pulv. gr. xxiv. Terebinth. Venet. ℥i. Ol. Amygd. dulc. vel Ol. Oliv. q. f. F. Pilulæ.

℞ Alœe gr. xv. rad. Jalap. gr. viij. Cass. Extract. q. f. F. Pilulæ.

℞ Alœe gr. xv. Rhabarb. Pulv. gr. viij vel x. Terebinth. Venet. circiter ℥i. Ol. Amygd. dulc. vel Ol. Oliv. q. f. F. Pilulæ.

℞ Pil. Ruff. ℥ij. vel ℥i.

℞ Pil. Stomachic. ℥ij. vel ℥i.

*Modi prescribendi Sorbitiones vel
Haustus Catharticos.*

℞ Tinct. Sacr. ℥ij. vel ℥iij.
℞ Syr. Rhabarb. ℥iij. vel ℥ss.
vel ℥vi. Solus detur Puerulis.

℞ Syr. Rhabarb. ℥ss. Aq. Lact. Alexit.
℥ss. F. Haustus. Puerulis detur.

℞ Syr. Rhabarb. ℥iss. Solus detur Se-
nioribus.

℞ Syr. Rhabarb. ℥iss. Aq. Lact. A-
lexit. ℥i. vel cujusvis alius Aq. Destill. ℥i.
F. Haustus. Senioribus detur.

℞ Syr. Rhamn. Cathart. ℥i. Solus ab-
sorbeatur.

℞ Syr. Rhamn. Cathart. ℥i. Aq. Mirab.
℥ss. F. Haustus.

℞ Syr. Rhamn. Cathart. Syr. Rhabarb.
ana ℥ss. Aq. Stephan. ℥ss. F. Faustus.

℞ Syr. Violar. ℥i. Puerulis solus
detur, vel mixtus cum aliquâ Aquâ de-
stillatâ.

℞ Elix. Salut. ℥ss. Syr. Rhabarb. ℥ij.
Puerulis detur.

℞ Elix. Salutis ℥ij. Syr. Rhamn. Ca-
thart. vel Syr. Rhabarb. ℥ij. vel ℥ss. Se-
nioribus detur.

E

℞ Mann.

50 De PURGATIONE, &c.

℞ Mann. ʒij. vel ʒiij. vel ʒfs. Coquatur moderatè in Vin. Alb. ʒi. Aq. Font. ʒfs. F. Haustus. Puerulis detur.

℞ Mann. ʒi. vel ʒfs. Vin. Alb. ʒij. Aq. Font. ʒi. Coquantur. F. Haustus. Detur Senioribus.

℞ Polypod. ʒfs. vel ʒi. Vin. Alb. ʒij. Aq. Font. ʒiij. Coquantur. Colaturæ addas Syr. Viol. ʒfs. F. Haustus. Senioribus detur.

℞ Sennâ, Rhabarbaro, Hermodactylis, Mechoacannâ & aliis, Sorbitiunculas efficias in morem præcedentis Præscripti: potentiâ uniuscujusq; Medicamenti consideratâ.

Cùm verò apud Pharmacopolarum Officinas Catharticæ tam multæ Medicinæ ad usum paratæ sint; melius duco, ut aliquas, quas jamjam recensui, Ægris adhibeas.

Modi præscribendi Enemata Cathartica.

℞ Aq. Font. vel Aq. Avenac. tenuis, vel Seri Lactis Cerevisiâ Coagulati tibi. Hermodactyl. ʒij. vel ʒiij. Sem. Anis. ʒfs. Fol. Heder. Terr. m. i. Sacch. ʒfs. F. Enema. Senioribus detur.

Eodem

De PURGATIONE, &c. 51

Eodem modo Alöe, Rhabarbaro, Sambuci vel Ebuli Cortice aut Foliis, Lapathi Radice, Mannâ, & multis aliis, uti potes.

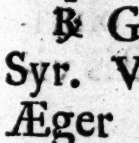
Hisque ea Specifica Medicamina (five Semina, five Folia, five Cortices, five Radices sint) quæ Renibus, Pulmonibus & aliis Internis Membris malè affectis conveniunt, ad libitum tuum addas.

Discrepantia verò inter Puerulos & Maximos natu, quantum ad eorum vires attinet, consideranda est: Dosesque Catharticorum, juxta eas, tam in Clysteribus quàm in aliis Præscriptis adhibendæ sunt.

Modi dandi Quotidiana Cathartica, quæ Chronicis Morbis medendis utilia sunt.

 Antimon. Crud. vel Calcin. Pulv. ʒss.
Conserv. Ros. vel Lujul. ʒij. Syr.
Viol. q. s. F. Electuarium. Ex quo Æger capiat q. n. Mosch. manè & vesperi.

 Gum Guaiac. ʒss. Conserv. Ros. ʒij. Syr. Violar. q. s. F. Electuar. Ex quo Æger capiat q. n. Mosch. tèr vel quater in die.

52 De PURGATIONE, &c.

& Antimon. Crud. vel Calcin. ʒi. Rhabarb. Pulv. vel Mechoacan ʒiij. vel ʒss. Terebinth. Venet. ʒiss. Ol. Oliv. q. f. F. Pilulæ. E quibus Æger capiat iij. vel iv. manè & vesperì, sacch. pulvere involutas.

& Gum. Guaiac. ʒss. Cass. Extract. q. f. F. Pilulæ. E quibus Æger capiat vj. manè & vesperì, sacch. pulvere involutas.

& Fl. Sulph. Conserv. Ros. ana ʒi. Syr. Ros. q. f. F. Electuarium. Ex quo Æger capiat q. n. Mosch. quatèr in die: vel quantitatem n. Jugland. manè, & ad eundem modum tempore pomeridiano. Vel iidem à ʒss. ad ʒi. in Haustulo Vin. Alb. sumantur bis in die. Purgant Ægrum primis diebus in quibus sumuntur: postea verò mirè Sanguinem emundant, efficiuntque ut in Ductibus Vitalibus lætissimè subsiliat.

Extractum Baccarum Sambucearum fieri potest, tenuiorem partem earum in Ollâ suprâ mitem ignem suspensâ evaporando, donec ita crassescit, ut ad modum Electuarii sumi possit. A ʒss. ad ʒi. sumi potest bis vel ter in die. Et si per longissimum tempus continuetur, plurimum purificando Sanguini & infractis viribus restaurandis conducet.

Urticarum Urentium Succus à ʒij. ad ʒiij. sumatur.

Flores

De PURGATIONE, &c. 53

Flores Sambuci ad modum Infusionis sumi possunt quotidie.

Succus Foliorum Sambuci eodem modo, quo Succus Urticarum urentium, sumi possunt; minori tamen quantitate.

Urina Vaccarum ad ℥ss. sumatur.

Urina Humana ad ℥ss. vel majorem modum.

Lac Asininum ad ℥ss. vel ℥bi. Cum hoc ultimo quidam Medici dant Oc. Cancr. & Corall. &c. Id verò, prout convenit.

Denuò Aquæ Minerales Catharticæ plùs Hominibus prodesse, si primùm per paucos dies in largâ quantitate, & postea in minori modo sumerentur. Quamdiu enim Ventrem ducunt, (ut-
cunque parumpèr Stomachum roborare videantur) nullum Corpus, quod antea debile fuit, refici illis potest. Per Septimanam itaque vel circitèr id temporis plùs vel minùs Aquæ Minerales Catharticæ sumantur à ℥ij. ad ℥iij. vel ℥iv. Postea verò si quis benè se harum usu habere vellet; sorbeat tantùm ℥bi. vel ℥biss. per Septimanas iv. vel v. vel vj. vel in tempus diuturnius: præcipuè, si vires Animi vel Corporis vel amborum refici sentiat, continuatâ earum sorbitione. Hoc modo Aquæ Minerales Catharticæ adhibitæ & diutissimè continuatæ, plures Morbos disperdent, quàm quisquam facile animum inducat.

DE
VARIOLIS
ET
MORBILLIS.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DE

VA R I O L I S

ET

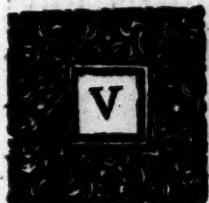
M O R B I L L I S

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

II

D E

VARIOLIS, &c.

VIX quisquam ad extremam Senectutem vivendi tempus protraxit, quin semel saltem in vitâ Variolis laborârit. Hic enim Morbus, ut multi alij, à Parentibus ad Natos transire solet. Non mirandum est, ut Semina hujus Morbi in Sanguine multos annos laterent, antequàm efflorescant. Naturales enim Exinanitiones diu Variolarum eruptionem præpedire possunt; dummodo Natura robusta est.

Hic Morbus vim suam veneficam exerit, totúmque Corpus sædis maculis inficit, (siquidem illius venenum unquam erumpere velit) cùm Natura à solito vigore,
Febris

58 De VARIOLIS, &c.

Febris accessu, discedat. Non aio, quòd hoc ità semper comparatum sit, cùm Sanguis Febre correptus sit. Febris enim multis multi occupentur, antequàm contingat ut Variolis obsideantur.

Jam verò quibus potissimùm modis hic Morbus Humano Generi imprimis evenit, me prorsus ignarum confiteor. Forasan tamen hæc illius causa fuit, quòd Sanguis Humanus ab initio amurcis abundarit. Igiturq; jamdudùm necesse habuit, saltem semel in nostris vitis, seipsum ab iis per Variolas erumpentes liberandi.

Difficile explicatu est, quo pacto Parentes hunc Morbum, à quo ipsi diutissimè expediti sunt, ad Natos suos transferunt. Quantumvis verò ipsi ab eo penitus solvi videantur; feminium tamen ejusdem indolis in Sanguine suo quoddam ad extremum vitæ diem retineant. Sicut Amphoræ, quæ Vino aliquo odorifero tinctæ sunt, longo temporis intervallo odorem vinosum servant. Hinc proculdubio usu venit, ut istud Semen Variolosum à Parentibus derivatum in Posteris germinetur.

Nec si paucos hinc illic bis vel sæpiùs hoc Morbo captos reperias, tibi obstupescere licet. Nonnunquam enim Semen hujus Morbi in eodem homine iterùm potest efflorescere, propter veneficam ejus vim adhuc aut in Sanguine latentem, aut in
eum

De VARIOLIS, &c. 59

eum forinsecus ex Hominibus eodem Morbo laborantibus infusam. Nutricem quandam novi, cui Facies Corpúsque bis miserrimè hoc Morbo dilaniata sunt: & tamen Illa tertio eodem correpta, obiit. Hæc narratio, quæ verissima est, id, quod modò argui, verum esse demonstrat. Rarissimi autem sunt, qui Stimulos Variolarum bis persensêrunt. Pravæ enim Particulæ, quæ hunc Morbum constituunt, Sanguinem prorsus relinquere videntur, cum in Cutem crebræ ejiciantur. Cum verò raræ exclusæ sint; Sanguis forsan à Semine Varioloso adeò non absolvitur, quin uberior Scabiosarum Pustularum messis, quàm Prima fortè fuit (eò quòd hæc Secunda fortasse seges diu intus morando ad magnam copiam non possit non incrementum) in homine, qui hoc Morbo iterum affligitur, repullulet.

Necesse est ut Sanguis gravissimè inquinetur, antequàm hic Morbus redire possit ad eum, qui prius Sævitiâ ejus magnoperè pertulit. Ad Nutricem forsan prædictam Variolæ non remeâssent, si Effluvia malè olentis Domini (cui plusquàm viginti dies noctesq; invigilavit) copiosius quàm par erat non recepisset. Stulta periit, quòd nimis fidelis à Domini cubiculo dormitorio vix unquam se extricare vellet, quamdiu Is ægrotavit. Periit, quòd

60 *De VARIOLIS, &c.*

quòd salubrem aërem pro insalubri vix unquam quæfivit.

Sanguis pravis Humoribus prægnans, ad Febrem semper proclivis est. Qualem verò Prolem Fervidus Sanguis, an hanc modò nominatam, an aliam prolaturus sit, nemo certò scire potest.

Quod ad Febrem attinet, quæ Variolas antecedit, eadem Symptomata eam comitantur, qualia unamquamq; Sanguinis calidam intemperiem. Scilicèt, præter calorem, Cerebri Lumborúmq; dolor, Intestinorum astrictio, frequens Vomitio; & interdum Delirium, & Erratici Dolores circà humeros, brachia, crura, & alia Externa Internáq; Membra.

Primum Symptoma, quod amoveri debet, est Vomitio. Proculdubio ea evenit, quoniam Sanguis partem sui oneris in Stomachum conjecit. Probavi jamdudùm Ventriculum, cùm propter innumeras Arterias & Glandulas quæ ad eum pertinent, tum propter potestatem recipiendorum Humorù ab initio ei insitam innatámq; magis quàm cætera Membra idoneum esse oppressæ Naturæ relevandæ: Ut eadem mihi repetere in hoc loco non opus sit. Cùm autem Sanguis aliquam partem suæ viciatæ Massæ in Stomachum conjecerit, eamq; posterior (ut interdum accidit) eliminare non possit; Medici est, ei parùm succedenti Emetico occurrere. Nec abs
re

De VARIOLIS, &c. 61

re fore duco, ut Emeticum bis vel ter repetas, si Vomitus naturalis per aliquot dies perseveret. Quò enim plus Humoris Pravi è Stomacho exhauris, eò minor ejus ingluvies postea Sanguineo Liquori supererit.

Sanguis cujusdam Mulieris Generosæ, longo itinere in mediâ æstate factò, immodicè incaluerat. Summa quoq; nausea per triduum Stomachum ejus obsedit. Propterea per tres dies successivos, tres Doses Emetici mitis in ejus Ventriculum infundendas esse admonui. Quæ reverâ, exonerando Ventriculum fordibus, plurimum ei profuêrunt. Tot quidem Emetica ab omnibus forberi non necessum est. Nihilominus dum Stomachus vanis Vomitionibus laborat, haud omninò alienum est eum nauseantem Emeticis adjuvare: Imò tam sæpè, donec à Vomitu naturali penitus desistat. Hoc (quod sæpè expertus sum) tutissimè facias, etiamsi Variolæ erupturæ sint; modò, uno Emetico adhibito, Stomachus non satis facibus exolvatur.

Omnium ferè Medicorum Praxis est, Vomitorium saltem unum in initio hujus Morbi adhibere. Nec ipse de pluribus tunc temporis adhibendis discepto, nisi Stomachus nimis crebris Vomitibus naturaliter laboret.

Antè

62 De VARIOLIS, &c.

Antè eruptionem Pustularum, Intestina duriusculis Excrementis plerumq; abundant. Igitur, præter Emeticum, Enema in initio hujus Morbi necessarium arbitror.

Sæpissimè Aegro, qui antè Eruptionem Pustularum nullum assumpserat, Emeticum adhibendum præscripsi, etsi erumpentes viderim: Et post paucas horas Enema (Lac Saccharo dulcatum vel istiusmodi) mitissimè purgans.

Nullum Hominem, cui Enema in initio hujus Morbi adhibebatur, in periculo ob id versari memini. Numerosam è contrà turbam novi, propter hoc Remedium tempestivè exhibitum, salvam redditam esse.

Primum commodum eliciendarum per Enema Facum ab Intestinis, in initio hujus Morbi, hoc est; quòd Sanguis inde defervescat. Necesse est ut Sanguinis calor quodammodò remittatur, antequàm Natura ad formandas Variolas se accingere possit. Ei Mulieri Generosæ, cui tria mitia Emetica adhibebantur, nulla Pustularum eruptio evenit, donec Enema sumpsisset. Tum verò Sanguis ejus, qui impendiò per sex dies arsit, deferbere cæpit: Et cum quietior evaderet, Pustulas exclusit.

Haud mirum cuiquam videri debet, ut in unaquâq; Febre, Emeticis & Clysteribus exhi-

De VARIOLIS, &c. 63

exhibitis, Sanguis defervescat. Nam extractis per ambos Ventriculi Intestinorumque Meatus calidis Humoribus, pauciores intrà Sanguinem relinquuntur domandi. Nec cuiquam damnum est, sed potius commodum, ut Febris decrescat, cum Variolæ erupturæ sint. Reverà Sanguis Pustulas benignè emittere non potest, quamdiù affatim fervet. Melius enim sua opera perficit, cum placatè, quàm cum tumultuariè, fluat. Dum quidem ad summum furorem irritatur, vesiculas struere potest: Sed ex, quæ ab irato Sanguine fiunt, nec satis rubicundæ, nec firmæ, nec succo plenæ sunt. De talibus igitur Pustulis nihil salutis expectandum est. Pustulæ verò, quæ fiunt, dum Sanguis pacatè Arterias Venasq; perlabitur, rubicundæ, solidæ, succo plenæ sunt. Deque his maximam spem Æger & Medicus concipere queunt: propterea quòd eam maturitatem adepturæ sint, quam istæ alteræ nunquam obtinebunt.

Cum igitur in accessu hujus Morbi Sanguinem percipis magnoperè tumultuari, tuum est Emetico Enematèq; quietiorem reddere. Quo facto, postea Variolarum emissionem benignam, florida tubercula, faciem & caput ad amussim tumefacta, & ea omnia, quæ maximam Ægro Tibiq; promittere spem videntur, jure tibi expectare licebit.

Si

64 De VARIOLIS, &c.

Si Æger delirio caplatur, & Emetico Enematēq; adhibitis, adhuc figmenta avia peregrināq; animum inducat; Vesicatorium superiori vel posteriori parti Capitis applicatum utile est. In nullā verò aliā Parte, sæviente hoc Morbo, proficuum esse arbitror. Aliis enim Corporis Partibus adhibitur, Naturam à propriis operibus subducere videtur; facitque, ut Pustularum putrium figurandarum negligens evadat, dum aliis Vesicis struendis totam operam navat.

Convenit ut scias, an is, qui Febre laborat, Variolis unquam conspurcatus fuerit: nè fortè, dum Febri obniteris, præscripta tua Variolarum eruptioni impedimento sint. Hinc ansam arripio Te consulendi, nè nimis largam in initio Febris Censuram per Venæsectionem mediteris. Sanguine enim nimio extracto, Natura forsan operam & oleum perdet, dum Variolas expellere conatur. Sanguinis vigori benigna & copiosa Pustularum Emissio maximè attribuenda est. Sin Liquorem Sanguineum nimis diminuas, non modò à Naturā hunc hostem, sed, siquos alios expellendos habeat, facultatem omnem eripies eos etiam eliminandi.

In aliis Febribus nulli Sudori locus est, dum Sanguis ad summum ardorem evehitur. Valdè enim exæstuante Febre, Halitus corporis penitus in auras evanescunt.

cunt. Cùm verò Fluenti Sanguinei enor-
 mis Calor imminuatur, iidem Vapores,
 qui ità rapidè (sæviente Febre) è Corpo-
 re evolare solebant, ut cerni non possent,
 in Superficiem Corporis instar Guttarum
 Aquæ, defervente Febre, subsidunt. In
 hâc Febre etiam, quæ Variolarum Erup-
 tionem præcedit, Sanguis sæpè tam ar-
 dens est, ut nisi ejus Calor Vomitorio at-
 que Clystere extenuetur, substantiam su-
 am usque ad languorem exhalet, nec ta-
 men levetur. Sin prædictis Remediis Ef-
 fervescentiam ejus extremam cohibeas,
 non dubito quin (si Variolæ erupturæ sint)
 Naturam propediem videris placidè Su-
 dorem emittentem & sub Cute optatas
 Pustulas efformantem.

Si accidat ut Febris nihil, vel quidquàm
 quod non expectabas (Morbillos aut Ery-
 sipelas aut istiusmodi) in Cutem produ-
 cat; Æger tamen, præparato ut jamjam
 admonui ejus Corpore, nullum inde dis-
 pendium pati potest. E contra Emeticum
 & Enema tempestivè adhibita, Febri, quæ-
 lisunque sit illius indoles, frænum inji-
 cient. Adeò ut, dum nec Variolis, nec
 aliis Echymatis exorientibus, nec cæteris
 Naturæ negotiis impedimento sit, cur
 quisquam huic Praxi oppugnaret, non pro-
 spiciam. Saltem hoc credo, vix ullum
 Ægrum, qui neutri reluctatur, sed Eme-
 ticum Enemâque opportunè sumit, ante-

66 De VARIOLIS, &c.

quam Pustulæ Variolosæ nimis crescunt,
de recuperandâ salute decipi posse.

Verum enim verò neutrum horum Remediorum utile est, cum Diarrhœa, Febris, & Pustulæ confestim Ægrum invadunt. Quid in hoc Casu faciendum est, mox videbis, postquam narravi quod Viro Generoso cuidam semel evenit: qui Diarrhœâ per totum hujus Morbi stadium laboravit, & tamen sine ope Vomitorii vel Enematis salutem recuperavit. Ejus Diarrhœa cum ipsâ Febre Variolisque Initium sumpsit: hoc est, simul ac Febre correptus est, in Diarrhœam incidit. Proculdubio multi Humores pravi per Fluxum hunc naturalem ejiciebantur. Sed tam enormis Fæcum ejectio plurimum Illi nocuerat, nisi potentissimis Sistentibus Medicinis aliquantulum restricta fuisset. Nec interim Diaphoreticorum Copia Illi defuit. Tandem horum juvamine benigno, simul cum Medicinarum Sistentium ope, Cavernulæ Variolosæ putrido Succo satis refertæ erant. Adeo ut, cum exactè adimpletæ essent, nihil postea Ægro timendum esset. Circiter nonum Diem Pustulæ incrustabantur, & per idem tempus Diarrhœa evanuit. Nec Diarrhœa earum maturitati quidquam obstabat, dummodo permanfit. Nam Medicamina Diaphoretica ea damna, quæ Labor Intestinorum

testinorum ei minitabatur, omnino præpediebant.

Non abfimilis huic Sors est earum Mulierum, quæ, postquam novissimè Fœtum ediderint, incidunt in Variolas. Pauca ex iis novi: rarisque Pustulis inquinari solent; propter Exinanitionem, quam in edendo Fœtu sustinere coguntur. Moderata his Diaphoretica nonnunquam exhiberi necesse est: nè Pustulæ flaccescerent, per immoderatum Humorū Profluvium, quod Parturitionem Muliebreū usitatè subsequitur.

Maxima quidem Pars Hominum, qui Variolis laboraturi sunt, duris Alvi Fæcibus torquentur. Eæque quo tempore Sanguis in Febrem labitur, ab eo contaminari incipiunt. Si non hoc modo putridæ evadant, diu saltem in Intestinis morando putrescunt. Putridis autem admodum factis, tandem omnes Canales Intestinos Natura aperit, ut eas emolliat & expellat. Sed dum hoc conatur, sæpiusculè tantam Diarrhœam ciet, ut sibi noceat: præsertim, postquam aliis Exinanitionibus plus satis defatigata sit. Idcirco nihil pejus cuiquam Variolis laboranti accidere potest, quàm Diarrhœa. Fatalis plerumque eventus est, si in medio ultimove hujus Morbi stadio evenit. Quoniam Natura, post amplam Variolarum Emissionem & Humorū per Poros

68 De VARIOLIS, &c.

dispendium, (in quo necesse est ut se plurimum infirmet) ad hanc alteram Exinanitionem sustinendam prorsus inidonea est.

Alvus tamen sine periculo usque ad nonum vel decimum Morbi Diem astricta permanere potest, si Emeticum & Enema in Initio hujus Morbi injiciantur. Enema tum exhibitum Ventrem à veteribus expedit, & locum novis Fæcibus facit. Et licet Excrementa, quæ post Enema injectum colliguntur, progressu temporis corrupta etiam evadant; talem tamen molestiam Naturæ creare non possunt, qualem veteres novæque Fæces junctæ cingere solent. Fæces, quæ Alvo insunt, cum hic Morbus Ægrum apprimè aggrediatur, à vitio Sanguine contaminari solent, ut antea dixi. Sed eæ, quæ post Enema exhibitum factæ sunt, à Sanguine adeò infici non possunt, sicut istæ alteræ. Nam Natura ab Excrementis Alvi vitiatis liberata, non omnino opus habet cursum suum ad Intestina flectendi; sed eò potius tendendi, quò requiritur. In Cute solà omne Naturæ Negotium est, postquam à Fæcibus suis Ventriculus & Alvus relevati sint. Illuc omnes pravos Humores rapit & coacervat. Et propterea Fæces, quæ post Enema adhibitum acervantur, tam putridæ, quàm eæ, quæ incipiente hoc Morbo per Enema extrahuntur, nunquam

De VARIOLIS, &c. 69

quam evadunt. Porro Fæcum ingluvies, quæ de novo cumulatur, magna esse non potest: propterea quòd hoc Morbo Ægro-
tantes pauca Solida, majori verò ex par-
te Liquida, deglutiant. Quocircà Fæces,
quæ post Enema exhibitum factæ sunt,
in Intestinis per totum Morbi stadium
quietè restant: nec Exinanitione egent,
donec Sanguis formandarum maturanda-
rumque Pustularum pensum peregit.

Interim, ex paucis verbis, quæ jam fe-
ci, abundè patet; quod Enema in Initio
hujus Morbi adhibitum Diarrhœam præ-
pediat. Quod est alterum & certè Egre-
gium hujus Remedii Emolumentum.

Nè autem, post Emeticum Enemâque
adhibita, Pustulæ non erumpant; non abs-
re erit, ut, statim postquàm Enema vim
suam in Fæces exeruerit, Diaphoreticum
Medicamentum Ægro præbeas. Talis
enim Medicina, si Variolæ erupturæ sunt,
eas facilè expellet. Nec incommodum
erit eandem repetere, si Tubercula subsi-
dientia vel flaccescentia percipis. Sin Fe-
bris sæviat, postquàm Emeticum, Enema,
& Diaphoreticum Medicamen (quod rarò
accidit) exhibuisti, proficuum imò neces-
sarium esse videtur, ut Amaras vel Febri-
fugas Medicinas per totum Morbi curri-
culum Ægro des.

Circiter Diem octavum Distinctæ Va-
riolæ, & Confluentes circà nonum, vel sal-

70 De VARIOLIS, &c.

tem decimum Diem, crustari incipiunt. Tumque harum Materia adeò crassa est, ut nè minima Pars ejus in Sanguinem reverti possit. Sed altera Febris atque Vomitus tum Ægrum torquere solent: præfertim eum, qui Confluentibus Variolis laboravit. Certè toto hujus Morbi stadio in quo nulla Dejectio fit, Stomachus & Intestina multas Fæces colligant necesse est: Quæ Febri & Vomitus excitandis ex sese sufficiunt. Quando igitur in his ultimis Morbi Diebus Ægrum ad vomendum proclivem vides; non omnino incongruens est, ut Emeticum ei exhibeas: Nauseantem enim Stomachum levabit. Et fortasse Liquida, quæ cum eo Æger bibit, intestinas Fæces emollient. Sin Fæces adhuc duræ intus restent, nec ex sese Natura eas expellere queat; Clysterem proinùs adhibeas. Quo peracto, simul cum iis omnibus, quæ in hoc Tractatu passim recommendavi, mox sine dubio integræ Sanitati Ægrum restitutum videbis; nisi Pulmonibus aliisque Visceribus insanis priùs afficiatur, vel Deus Supremus recuperationi Salutis omnino adversus sit. Tali quidem Ægro vix Salutem conciliabis, utcunque fidelitèr ei applicueris omnia quæ institui. Substantiâ enim Viscerum tabefactâ & mortificatâ, exquisitissima Ars ad curandum Ægrum accommodata supervacanea esse videtur.

Quando

Quando is, qui hoc Morbo laboravit, Pellem Scabiosam exuit, & Vigori solito quadantenus redit; emundandi ejus Sanguinis ulterius per Cathartica non immemor esse debes. Catharticas duas, vel plures, ei Doses adhibeas; modo inter unamquamq; Purgationem quatuor, quinque, vel sex Dies interlabi admittas. Sin, post Cathartica exhibita, Emundatiorem vel Puriores ejus Sanguinem reddere velis; non perperam facies, si Diaphoreticum Medicamen in Sanguinem immitas, quo omnes Sanguinei Ductus omnesque Pori Corporis à reliquiis Fæcum expediantur. Aquæ Calidæ Balneum hoc penitus effectum dabit, si obtinendum sit: Si non, Cubile, stragulis frequentioribus super sudantem impositis, Sudori desiderato excitando sufficit.

Quod ad Inoculationem vel Translationem hujus Morbi ab infecto in non infectum hominem attinet; nihil de hac re Experientiâ novi. Sed apud Turcas, & multas alias Gentes Externas, frequenti in usu est, ut aiunt. Nuperrimè etiam in Patriâ nostrâ Inoculationem tentatam cum fausto exitu rescivi. Reverâ si vomendo, purgando, atque sudando Corpus ejus, qui Inoculandus est, prius emundetur; non video, quid damni guttæ pauculae è Vesicis Variolosis extractæ, & in Sanguinem sanum receptæ, recipienti in-

72 De VARIOLIS, &c.

ferre possint. Proculdubio tantarum sunt virium, ut in vulnuscula hinc illic facta infusæ, hunc Morbum producant. Sed dubium est, an idem Morbus eum, qui Inoculationem perpeffus est, iterum aggredi possit, an non. Inoculati se, propter hanc Operationem, ab hoc Morbo revertenti penitus solutos arbitrantur. Attamen cum horum Sanguis depuratus paucas tantum Pustulas emittat; (Inoculatos enim non multis refertos esse aiunt) Scabiosa hæc Febris tam ad eos iterum potest accedere, quam ad eos, qui sine hac Arte raris Pustulis maculati sunt.

De Morbillis non multa verba faciam. Eadem Symptomata hos comitantur, quæ Variolas: Et eodem modo tractari debent. Multò minores Variolis sunt, & citius, quam eæ, transeunt. In quinque Diebus perficiuntur. Idem periculum Diarrhœæ in hoc Morbo est, quod in Variolis; nisi eadem Methodo ejus præpediendæ utaris, quam in illo altero adhiberi vellem. Quare, cum Morbilli eveniunt, necesse est ut eadem Medicamina in usum revoces, quæ tanto Variolis laborantibus commodo esse dixi. Morbillis fugatis, Purgationi illius, qui hunc Morbum sustinuit, æquè consulendum est, ac ejus, qui Variolas pertulit. Eademque dierum Intermissio in Catharticis Dosis exhibendis post Morbillos curatos, quæ

De VARIOLIS, &c. 73

quæ post illas alteras exterminatas adverti solet, observanda est.

Hæc interim judicio tuo, Candide Lector, submitto: id solum Te obsecrans, ut Scripta damnare tantispèr abstineas, donec quod scripsi Humano Generi inutile esse Experientiâ majori cognoscas. *Vale.*

F I N I S.

que post illas alteras exterminatas adver-
ti solet, observanda est.
Hæc interim iudicio tuo, Candidè Lec-
tor, submitto: id solum Te obsecrans,
ut scripsit dimittere tantisper abstinere,
donec quod scripsi Humano Genere inimi-
le esse Experimentis major cognoscas. Vale.

F I N I S

INDEX

INDEX

Rerum Præcipuarum

IN

Libro De VOMITIONE.

Vomitio est Motus violentus Stomachi. pag. 1

Ipsum Fermentum cum Stomachi sordibus excernitur,

cum Stomachus vomat. p. 2

Ventriculus princeps Pars totius Corporis. ibid.

Dolor remotissimarum Partium Vomitu ciet. ibid.

Ventriculus cæteris Membris afflictis opem fert, eorum quodammodo Onera in se recipiendo. p. 3

Duplici

I N D E X.

- Duplici Motu utitur Ventriculus : altero, dum Alimenta concoquit ; altero, dum vomit.* p. 3
- Varii modi Corruptionis Sanguinis.* ibid.
- Pestis & aliæ Epidemicæ Febres Aëre languido fiunt.* ibid.
- Sanguis Febrilis partem vitiatæ Materiæ in Stomachum immittit.* p. 4
- Cur quædam Gravidæ Mulieres vomunt.* p. 5
- Cur aliæ Gravidæ non vomunt.* p. 6
- Variolarum, Morbillorum, & aliorum Morborum Pravi Humores in Sanguinem redeuntes, postquam ex eo expulsi sunt, Vomitum efficiunt.* ibid.
- Ventriculus Glandulis & Spiritibus abundat ; horumque ope facilius vomit.* p. 8
- Commercium quoddam inter omnes Spiritus Animales.* ibid.
- Animi Terror Causa Vomituum.* p. 9
- Apoplexia & Epilepsia Causæ Vomituum.* ibid.
- Fel Causa Vomitus.* p. 10
- Fermentum Ventriculi Morbidum Causa Vomitus.* ibid.
- Fermentum Stomachicum copiosissimè in Stomachum, cum vomituriat, intrat.* p. 11
- Arteriæ Stomachicæ solito apertiores sunt, dum Stomachus vomit.* ibid.
- Larga*

I N D E X.

- Larga Quantitas Liquoris Stomacho
nauseam infert.* p. 11
- Vomitoria Natura adversa sunt.* p. 12
- Violenta Vomitoria Stomachum nimis
dilaniant.* ibid.
- Emeticorum vis Experientiâ solâ cognos-
citur.* ibid.
- Temerarii, qui Deleteria Emetica Æ-
gris adhibent, culpantur.* ibid.
- Quinque Mitia Vomitoria commendan-
tur; Deleteria condemnantur.* p. 13
- Vomitoria Ventriculum adjuvant ad plu-
res sordes ejiciendas, quàm suapte vi
ex se expedire potest.* p. 14
- Vomitoria, si in Intestina descendant,
periculosa sunt; quòd ad violentas De-
jectiones Intestina stimulent.* ibid.
- Antequàm Emeticum adhibeatur, paulu-
lum Liquoris absorbendum.* ibid.
- Defectu Liquidorum qui vomit, sepè
languescit.* ibid.
- Cavendum est, nè, per moram Emetici
longam in Stomacho, nimia Succi Fer-
mentantis Quantitas exhauriatur.* p. 15
- Exercitatio Corporis ad facilitandam
Operationem Emetici utilis, si Æger
ambulare potest.* p. 16
- Frigidi Liquores inter vomendum fugi-
endi, Tepidi adhibendi.* ibid.

INDEX.

- Liquores Calidi non adhibendi.* p. 17
Exemplum affertur Hominis, qui nimium sudavit, sorbendo Liquorem Calidum, post Emeticum absorptum. ibid.
Vomitoria omnino in Sanguinem Intransientia, summum Sudorem excitant. ibid.
Cautio, ne quis Sudorem excitare conetur, Vomitorio adhibito. p. 17
Inquisitio de Statu Aegri, an soluto an astricto Ventre sit, necessaria. p. 18
Nonnunquam prodest Digitum aut Penam in Guttur inserere: ne Emeticum in Intestina descendat. ibid.
Naturalis Vomitus non semper Emeticis stimulanda; presertim cum Diarrhoea Vomitus comitetur. p. 19
Si Vomitorio adhibito, Aeger Exinanitionibus sursum & deorsum factis nimis elangueat; Restringtonibus Medicamentis opus est, statim in Stomachum ingerendis. ibid.
In Naturali Vomitione & Diarrhoea, cum simul accendant, Astringentibus Medicinis Anus & Stomachus aequè suppeditandi sunt. p. 20
Nimia Copia Liquidorum Diarrhoea obest. p. 20
Fluxu Alvi suppresso, Vomitus saepe re-vertitur: Tumque Vomitorium adhibeatur. p. 21

INDEX

Alexipharmaca, quæ Fluores sistunt, commendantur. p. 21

Modi præscribendi Vomitoria. p. 23

Modi præscribendi Alexipharmaca, quæ Vomitum sistunt, in Stomachum ingerenda. p. 24, 25, 26

Modi præscribendi Alexipharmaca, quæ Fluxum Alvi sistunt, in Anum injicienda. p. 27, 28

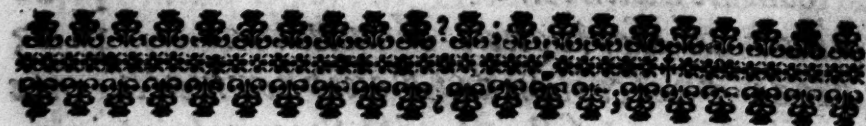
Rerum Principia

IN

Libro De

INDEX

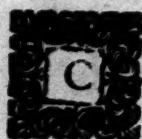

I N D E X

Rerum Præcipuarum

I N

Libro De PURGATIONE.

Ause Purgationis Naturalis vel Diarrhæe eadem, quæ Vomitionis Naturalis.

p. 31

*Cathartica utilia, cum Fæces Intestino-
rum nimis duræ sint.*

p. 31

*Cathartica etiam utilia, cum Diarrhæa
nos aggreditur, si vires nobis non de-
ficiant.*

p. 31

*Cathartica Succos Intestinorum copiose
eliciunt.*

p. 32

*Cathartica Sanguinem Intransientia, citò
expelluntur Sudore vel Urinâ.*

ibid.

*Exinanitio in genere non incommoda,
modò non sit nimia.*

p. 33

Corporis

INDEX.

Corporis Exercitatio Operationi Cathartici necessaria. P. 33

Succi Intestinorum, operante Cathartico, Excrementa emolliunt. ibid.

Sanguis Catharticas Particulas aequè ac Nutritias recipit. P. 34

Sanguis Succos, quos deponit, sæpè re- sumit. ibid.

Nihil refert an Catharticum Solidum an Liquidum sit. ibid.

Sorbitio Liquoris Tepidi statim post Sor- bitionem Cathartici utilis. P. 35

Copia Liquoris sine Cathartico nihil ad- dit Dejectionibus. ibid.

Mos cobibendi Aegrum per duas, tres, vel quatuor horas à Liquidis, post Ca- tharticum absorptum, culpandus. ibid.

Liquida cum Catharticiis assumpta te- pida esse debent. ibid.

Liquida calida non esse debent, nè Su- dorem, ope Cathartici, excitent. P. 36

Liquida, si nimis frigida sint, Succos In- testinorum reprimunt. ibid.

Vehementia Cathartica condemnantur. ibid.

Vehementia Cathartica Dysenteriam Cruentam efficiunt. ibid.

Mitia Cathartica satis Ventrem solvunt. ibid.

Cathartica in Stomachum ingesta, nimis frequentèr adhibentur. P. 37

INDEX.

*Cathartica tutius in Anum injici possunt,
quàm in Stomachum.* P. 37

*Cathartica in Clysteribus adhibita, Hu-
mores tutius à remotis Partibus dedu-
cunt, quàm Cathartica in Stomachum
ingesta.* P. 38

*Cathartica in Stomachum ingesta, debi-
litata sæpè Membra nimis turbare so-
lent.* ibid.

*Purgantia Enemata nullis doloribus in-
crementum dant.* P. 39

*Astringentia Enemata ventrem exina-
munt: & tamen obstruunt Arterias
Intestinorum.* ibid.

*Ostenditur quanam Cathartica, cum Sim-
plicia tum Composita, in Stomachum
ingesta, nostro usui optima sunt.* P. 40,

41, 42

*Cathartica, quæ commemoravi, cuivis
Morbo sufficiunt.* P. 43

*Qualia Cathartica in Clysteribus adhiberi
possunt.* ibid.

*Quedam Cathartica Sanguinem corrigere
solent, diu eum fermentando.* ibid.

Antimonium utile Sanguini corrigendo.

P. 44

*Itali Testudinis Carne Phthysicis me-
dentur.* ibid.

*Flores Sulphuris, Extractum Baccarum
Sambuci, & alia, Sanguinem corrigunt,
Virēsque labantes restitunt.* ibid.

Cathar-

INDEX.

Cathartica, quæ adhibentur ad Corpora debilia reficienda, post paucos dies ab Alvo purganda desistunt, tumq; vires restituere incipiunt. p. 45

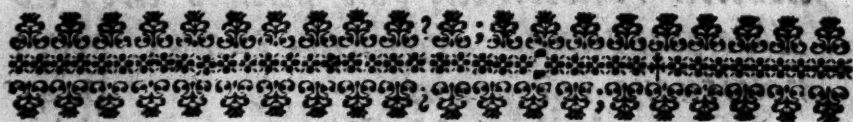
Quid sit Catholicon Medicamentum. ibid.

Quomodo Lac Asininum & plura alia Catharticis viribus prædita, Sanguini profunt. ibid.

Modi præscribendi Cathartica. p. 47, 48, 49, 50, 51, 52

Mineralium Aquarum Catharticarum usus : & quomodo adhiberi possunt, ut infractas Constitutiones reficiant. p. 53

I N D E X

Rerum Præcipuarum

I N

Libro De VARIOLIS &
MORBILLIS.

MOrbus, vulgò Variolæ appellatus,
hereditarius. p. 57
Variolæ ad nos cum Febre accedunt.
ibid.

Sanguis Humanus ab initio amurcis ple-
nus, se ab iis extricat per Variolas.
p. 58

Semen variolosum in Parentibus latens,
Posteris communicatur. ibid.

Quidam bis vel ter hoc Morbo laborant.
ibid.

Homines rarissimè bis Variolis laborant.
p. 59

Incertum

I N D E X.

Incertum est, cum aliquis Febre correptus est, an Variolis laborabit, an non.

p. 60

Symptomata recensentur, quae Variolas precedunt.

ibid.

Vomitio imprimis amovenda est; si non uno, pluribus Emeticis adhibitis.

ibid.

Narratio de Generosa quadam Muliere, quae tria Mitia Emetica sumpsit, ante Eruptionem Pustularum.

p. 61

Post Emeticum Enema utile est, si Aeger astricta Alvo sit.

p. 62

Utilitas Enematis prima est, quod per id Sanguis deservescat.

ibid.

Sanguinis Calor diminui debet, antequam Variolas formare possit.

ibid.

Sanguis melius sua opera perficit, cum pacate, quam cum tumultuariè, fluat.

p. 63

Differentia inter Pustulas, quae fiunt valde exaestuante Febre, & eas, quae fiunt, cum calor ejus minuatur.

ibid.

Vesicatorium Capiti applicatum, cum Aeger deliret, utile: Aliis verò Partibus adhibitum, Pustularum eruptionem impedit.

p. 64

Nimius Sanguis è Venis in initio hujus Morbi extractus, Aegro saepe obest: & quomodo.

ibid.

Sanguis nullum Sudorem emittit, dum valde fervet.

ibid.

Eme-

INDEX

- Emeticum & Enema in initio uniuscu-
jusq; Febris adhibita, Agro commoda
sunt; nisi Diarrhœa hæc vetet. p. 65*
- Narratio Diarrhœæ per totum hujus
Morbi curriculum continuata: & Me-
thodi, quæ adhibita est, ne ob eam Va-
riolæ flaccescerent. p. 66*
- Fæces Intestinorum in initio hujus Morbi
à Sanguine diriato inficiuntur: Idcirco
tum expelli debent, ne nimis diu in
Ilibus morando Diarrhœam excitent. p. 67*
- Alvus novem vel decem dies astricta per-
maneant, si Enema in initio hujus
Morbi injiciatur. p. 68*
- Fæces, etsi novem vel decem dies in Alvo
restent, post Enema exhibitum non adeo
putridæ sunt ac eæ, quæ initio hujus
Morbi per Enema extrahuntur. p. 69*
- Enema tempestivè adhibitum, Diarrhœ-
am præpedit. Quod est alterum emola-
mentum Enematis. ibid.*
- Post Emeticum Enemaq; exhibita, Dia-
phoreticum Medicamen dari potest; &
repeti, si Variolæ flaccescant. ibid.*
- Si Febris post prædicta Remedia adhibita
adhuc seviet, cohibenda est Amaris &
Febrifugis Medicamentis. ibid.*
- Distinctæ Pustulæ circa octavum, Conflu-
entes circa nonum vel decimum diem
crustantur. p. 70*

I N D E X.

*Circitèr idem tempus Vomitus & Febris
revertuntur : Tumq; Emeticum, & si
necesse est, Enema repetatur.* p. 70

*Si Pulmones vel alia Interna Viscera ta-
bida & mortificata sint, de recuperandâ
salute Aegri desperandum est ; etsi
summa Ars ad eum curandum adhibe-
atur.* ibid.

*Quo tempore Cathartica adhibenda sunt
ei, qui à Variolis liberatur.* p. 71

*Post Cathartica adhibita, si velis, Dia-
phoreticam etiam Medicinam, quâ
Sanguis penitus purificetur, reuale-
scenti præbeas.* ibid.

*De Inoculatione nuper in Praxin ad-
ductâ. Opinio de eâ.* p. 71, 72

*Eadem Methodus in Morbillis adhibenda,
quæ in Variolis.* p. 72

F I N I S.

AND E. X.

[The page contains faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

2 1 N 1 E